

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Gij zijt het Licht der wereld

... en uw zonen en dochters zullen profeteren en uw jongelingen zullen gezichten zien, en uw ouden zullen dromen dromen; ja, zelfs op mijn dienstknechten en mijn dienstmaagden zal ik in die dagen van mijn Geest uitstorten en zij zullen profeteren.

(Hand. 2 : 17-18)

Wie denkt er tegen de herfst nog aan het pinksterfeest? En toch wordt ons door het evangelie van die dag gezegd, wat er ook nu met ons aan de hand is. Dit n.l. dat we nu vervuld zijn van de Heilige Geest. Wij allen.

Dat er met de discipelen iets bijzonders aan de hand was, bleek duidelijk genoeg. Dat geluid als van een bulderende orkaan, dat plotseling gehoord werd, drong zelfs door tot op de straat, zodat de mensen stilstonden, luisteren, keken. Een ogenblik later stond iedereen te dringen om binnen te komen. Want ze wilden allen wel eens weten, wat er nu eigenlijk gaande was. En toen bleek het nog veel fantastischer te zijn dan ze konden vermoeden. Want daarbinnen was een groep mensen, een vergadering. Maar boven die vergadering lekten vlammen — tenminste, daar leek het op — vlammen, die zich splitsten en toen bleven branden op de hoofden der aanwezigen. Zodat het leek alsof er door één grote fakkel wel honderd kaarsen tegelijk waren aangestoken. Menselijke kaarsen, een reusachtige kerst-verlichting op het pinksterfeest.

En dat was dan nog niet alles. Want toen begonnen die mensen ook nog te spreken in vreemde talen. Doodgewone vissers en boeren en handelaartjes, lui die nog nooit een stap buiten hun eigen land hadden gezet, ze gingen in de onmogelijkste talen spreken over wat de Heere gedaan had. Ze klampten die binnenstromende massa aan en begonnen te evangeliseren, de één in het Phrygisch, de ander in de taal der Mesopotamiërs, — en ga zo maar door.

Is het een wonder dat niemand wist, wat hij er van denken moest. Dat ze verbijsterd vroegen: wat is er met deze mensen aan de hand?

Wat er met ons gebeurd is? vraagt Petrus dan. Dat heeft Joël al eeuwen geleden aangekondigd: In de laatste dagen zal God uitstorten van zijn Geest op alle vlees.

Nu, die Israëlieten, die daar naar Petrus stonden te luisteren, wisten precies wat hij bedoelde, toen hij begon te spreken over de Geest van God. Dat was immers de Geest waardoor God zijn volk de eeuwen door geleid had. Door zijn Geest hield Hij het op de weg der verlossing, de weg van het leven. Door zijn Geest bracht Hij zijn volk weer terug, als het van Hem afgedwaald was.

Maar die Geest verleende God niet aan alle Israëlieten stuk voor stuk. Nee, Gods Geest werd vaardig over die enkelen die het volk moesten leiden, — de richters, de koningen, de profeten. En zó, via deze leiders, nam God het volk mee. Doordat Hij aan Mozes zijn Geest gaf, kon Mozes het volk bij

de hand nemen, het trekken uit de dood van Egypte en het zetten midden in het leven. Zo gaf God aan de richters zijn Geest: ze haalden het volk weer bij hun afgoden vandaan en verlostten het van hun vijanden. De profeten waren mannen, vol van de Heilige Geest. En zo, vervuld met de Geest, brachten ze Israël terug van zijn dwaalwegen en verbonden het aan de dienst des Heeren. Want dat, de dienst aan God, — dat was immers het leven. En die dienst aan God was alleen mogelijk door de Heilige Geest.

Maar daarom heeft Israël ook gehunkerd naar de dag, dat de Heilige Geest van God onbelemmerd, zonder mate, zou worden verleend.

Want die richters, die koningen, Mozes, Elia, Simson en David, — het waren nog maar gebrekkige instrumenten van de Geest. En vooral: zelfs wanneer die ambtsdragers zich werkelijk door de Geest des Heeren lieten leiden, dan bleef er nog een beangstigende tegenstelling tussen hen en het volk. Zelfs die groten uit het oude testament, zelfs zij, door wie de Geest het krachtigst werkte, zelfs zij konden het nooit zó ver brengen, dat het volk werkelijk mee kwam. Dat het niet meegenomen werd, maar dat het zelf ging lopen.

En dat is het dan, wat de Heere belooft: Ik zal één geven, die werkelijk de Heilige Geest ontvangen zal zonder maat. Hij zal de Heilige Geest dan ook aan heel zijn volk kunnen geven. Als Hij komt, dan zal het volk niet meer voortdurend meegetrokken moeten worden door anderen. Want het zal zelf gaan lopen. Het zal zelf immers vervuld worden van de Heilige Geest. En dan zal het geen leider, geen koning, geen profeet meer nodig hebben om meegenomen te worden. Want dan zal het zelf meegaan. En dan zal het zelf anderen meenemen op de weg des levens.

Dat is nu met ons gebeurd, zegt Petrus. Dat ziet ge nu voor u. Het wonder van de Heilige Geest, die uitgegoten is op ons allen. Op ons, die bij Christus horen.

En dat, voegt hij er dan later aan toe, is niet alleen voor ons, die nu zijn discipelen zijn. Dat is voor u allen. Het is voor u allen, wanneer ge u bekeert en in Jezus Christus gaat geloven. Dan zult ge de gave des Heiligen Geestes ontvangen. Gij, en alle heidenen die tot het geloof in Christus komen zullen. Zó heeft God het immers beloofd: Ik zal van mijn Geest uitgieten op alle vlees.

Het is in de kerk dus niet zo, dat er enkele leiders zijn, enkele vooraanstaande figuren, die de rest van het kerkvolk moeten zien mee te krijgen. Enkele bijzonder begaafden, die ook bijzondere verantwoordelijkheden hebben en een bijzondere taak. Terwijl het doorsnee-gemeentelid zich van alles kan af maken: hij is immers maar een gewoon mens.

Want geloven in Jezus Christus, dat is: vervuld zijn met de Heilige Geest. Dat bestaat niet, dat je gelooft in Christus, dat je leven zoekt in Christus en niet vervuld

bent van de Heilige Geest. Want de Geest is uitgestort op alle vlees.

En dus: onze zonen en dochters zullen profeteren. Onze opgroeiende kinderen, die wij nog niet serieus nemen, die wij vaak behandelen alsof ze er nog niet helemaal bij horen, — ze zijn door de Heilige Geest vooraan gezet. We doen alsof het voor die jongens en meisjes pas later ernst wordt: natuurlijk, ze geloven wel, maar je moet niet van ze verwachten dat ze zich gedragen als grote mensen.

Maar God zegt: ze zullen precies hetzelfde doen wat de profeten uit het oude testament deden, Elia en Mozes, Hosea en Habakuk. Ze zullen profeteren.

Ze zullen de grote werken Gods verkondigen. Natuurlijk, op hun manier en niet op grote-mensen manier. Maar ze zullen het doen. Ze zullen Christus belijden. Ze zullen anderen meenemen. Ze zullen op één lijn staan met apostelen en ouderlingen. Want ze zullen vervuld zijn met de Heilige Geest. En als we dat niet meer geloven, dan geloven we niet. Als we hun dat niet vertellen en hen daaraan niet houden, dat de kleinste in het koninkrijk der hemelen groter is dan Johannes de Doper, dan is het geen wonder dat niemand hen onderscheiden kan van de kinderen der ongelovigen.

En dan zijn er de oude mensen. Zij, die vroeger zelf vooraan stonden, maar nu niet meer meetellen. En die zichzelf misschien ook niet meer meetellen; ze zijn immers uitgediend. Ze hebben hun tijd gehad en nu staan ze aan de kant. Nu moet niemand nog iets van hen verwachten: ze kunnen op hun lauweren rusten.

Rusten? zegt God. Maar de ouden zullen dromen dromen. Die afgeleefde grijsaards zullen van Mij geleerd zijn. Ze zullen zeggen: zó spreekt de Heere. En door hen zal Ik spreken evenals door Zacharia en Daniël. Want ook op hen is de Geest des Heeren uitgestort.

Ze hebben niet meer de kracht en de vitaliteit van de jeugd. Maar ze zullen door hun goede werken hun naaste voor Christus winnen. En door hun mond zal het evangelie van Christus zijn kracht tot behoud bewijzen. Naar oude mannen en vrouwen zal de wereld vol verbazing staan te kijken: wat mankeert die mensen? Wat is er met hen gebeurd?

En tenslotte de dienstknechten en dienstmaagden. De mensen uit de achterste gelederen. Van wie iedereen verwacht dat ze wel meesjokken, en die dat zelf ook al mooi

INHOUD:

Gij zijt het Licht der wereld	J. K.
Jezus Christus — het één en het al voor de kerk?	C. V.
Evangelisatie-roeping en Pinkstergroepen (II)	J. M.
Stilte en strijd	P. A. H.
Boekaankondiging	
Persschouw	
Ingezonden	
Kerknieuws	

genoeg vinden. Dienstknechten en dienstmaagden, — de mensen die van zichzelf zeggen, dat ze maar dom zijn, dat ze van de bijbel niet veel verstand hebben en dat de broeders en zusters op hen maar niet rekenen moeten. De mensen die het wel direct weten te vertellen dat er heel wat mis is in de kerk, maar die geen hand uitsteken om het weer goed te krijgen. Want ze hebben de tijd niet, of ze kunnen niet, of ze durven niet.

Maar ook van die mensen, die dom zijn of gauw van hun stuk of gemakzuchtig of werkelijk bescheiden, — ook van hén heeft God gezegd: ze zijn vervuld met de Heilige Geest. Ze zullen het werk doen, dat ze zelf niet aan kunnen. En ze zullen hun taak vervullen, waaronder ze wel bezwijken moeten. Maar ze zullen het doen. En zo zullen ze een zegen zijn voor de kerk en mijn herauten in de wereld. Ze zullen niet alleen hun centen geven voor de zending, want ze zullen zelf zendelingen zijn, gezondenen. Ik zend ze tot hun broeders en zusters. Ik zend ze tot hun burens en kennissen. Ik zend ze tot gelovigen en ongelovigen als dienstknechten en dienstmaagden van Mij. Opdat door hun dienst de gelovigen hoe langer hoe meer gaan geloven en die ongelovig zijn gelovig worden.

Kijk, dat heeft God in ons leven gedaan door de Geest van Jezus Christus. Die Geest kwam in ons wonen en maakte van ons leven zijn huis. En dat wil zeggen: Hij is er Heer en Meester. Hij keert elk uithoekje met bezemen. Hij steekt het vuur in alle ongelovigheid, in alle halfheid. Hij maakt van die smerige bouwval die ons leven is een huis, waarin Hij kan wonen en werken. Zo prachtig, dat we het ons nooit hadden kunnen indenken. Zo schitterend, dat we het nooit voor mogelijk hadden gehouden. Zo vol van God, dat wij het niet eens willen. Maar Hij doet het ons toch willen. Hij, de Heilige Geest, Hij kiest ons hart, Hij kiest

onze verontwaardigde ogen en onze kwaadsprekende tong, Hij kiest onze trage handen en slappe knieën. Hij kiest óns eeuwig tot zijn woning.

Eeuwig. Ook vandaag, nu wij de Heilige Geest al lang vergeten zijn. Ook nu, nu we de herfst ingaan, nu de dagen donker worden. Midden in September blijft het waar: Christus heeft iets ongelooflijks met ons gedaan. Met mensen in de kracht van hun leven, met slungels van jongens en vermoede oude vrouwen. Hij heeft ons gemaakt tot lichten in de wereld, lichten die schijnen. Want Christus zelf schijnt door onze woorden en werken naar buiten.

Op het kerstfeest steken we kaarsen aan. En éven verspreiden die een fantastisch licht. Even, — dan doven ze weer uit.

Toch is dit ook vandaag het evangelie: zie, ik verkondig u grote blijdschap, die heel het volk ten deel zal vallen. Want de Heilige Geest werd uitgestort. En dat betekent dat we zelf kaarsen zijn, aangestoken van boven af. Kaarsen, in brand gezet door de Heilige Geest. Kaarsen, die daarom ook niet weer uitgaan, maar branden blijven. Kaarsen, brandend in de nacht.

Want we weten het toch dat het zo donker is. Overal op aarde en vlak om ons heen in de kerk: zonde en dwelend. Dáárom stortte Christus zijn Heilige Geest uit. Daarom stortte Hij die Heilige Geest uit over ons, ons állen.

En elke dag het pinksterfeest vasthouden, dat is dus heel eenvoudig. Het is zo simpel, dat we het met een kinderversje zeggen kunnen:

Láát ons in dat donker held're
lichten zijn;
gij in uw klein hoekje, — en ik
in 't mijn.

Haulerwijk

J. Keuning

Jezus Christus - het één en het al voor de kerk

Wanneer de Heidelbergse Catechismus gaat spreken over de kerk valt hij de „leerling” pardoes op het lijf met die prachtige, diep-insnijdende vraag: „Wat **geloof** gij van de heilige, algemene, christelijke kerk?”

Als iets van de betekenis, de diepgang van deze vraag tot ons doordringt krijgen we een schok:

Het is immers zo, dat wij ons in het leven der religie heel dikwijls laten leiden door een stel begrippen, gedachten, beschouwingen over Christus, over de zonde, over de dingen van het Koninkrijk. We hebben die van onze omgeving overgenomen, of ook wel zelf gemaakt. In ieder geval zijn die ons eigendom geworden. Zo hebben we ook onze „opvatting” omtrent de kerk, ons „kerkbegrip”, onze „kerkbeschouwing”. Die bestaan uit een groter of kleiner complex van gedachten, ideeën over dat wat de kerk moet zijn en moet doen. De mensen die dezelfde ideeën omtrent de kerk koesteren „zien” naar onze overtuiging de kerk „goed”. Met de anderen is dat niet het geval. Die „zien”, zo zeggen we dan, de kerk „niet”.

Veelal geschiedt dat hanteren van onze gedachten over de kerk met grote felheid, soms zelfs met een zeker fanatisme. Dat is ook geen wonder. We hebben ze ons immers „eigen” gemaakt. Ze zijn een stuk van ons zelf geworden. En een mens is nu eenmaal uitermate gevoelig ten opzichte van zichzelf en wat hij als zijn eigendom beschouwt — speciaal als het zijn „geestelijk” eigendom betreft. Als men hem daarin aanvalt wordt hij geprikkeld en voelt hij zich bedreigd. En als hem zo'n „eigendom” wordt afgenomen is het hem te moede of de grond onder zijn voeten wegzinkt.

Het schokkende van de genoemde catechis-

musvraag is nu, dat zij niet informeert naar wat wij denken, menen, beschouwen, oordelen, beweren over de kerk. Met menselijke meningen en beschouwingen houdt de catechismus zich niet op. Daarvoor geeft hij niet veel. Hij koestert er zelfs een soevereine minachting voor — óók als het over de kerk gaat.

Nee, de catechismus vraagt: **Wat geloof** gij van de kerk. Dat wil zeggen: Wat hebt ge zelf, echt, uit Gods eigen mond over de kerk gehoord en wat hebt ge nu op grond daarvan als onwrikbare waarheid omtrent de kerk van ganser harte aanvaard? Zó, dat ge in uw lid-zijn van de kerk, in heel uw kerkelijke houding en activiteit er geheel uit leeft en er naar handelt. Zó, dat ge er desnoods voor zoudt willen sterven.

Of neen, zo geef ik deze vraag van de catechismus toch nog niet helemaal goed weer.

Ze is nog directer, nog puntiger.

De catechismus spreekt immers niet over wat wij **hebben** geloofd en **hebben** aanvaard als Gods woord over de kerk. Neen, hij vraagt met alle klem en op de man af en dus zo persoonlijk mogelijk: „**Wat geloof** gij?” De catechismus stelt zijn vraag in de tegenwoordige tijd. Hij vraagt dus: Wat geloof

Als de catechismus over de kerk gaat spreken houdt hij zich dus niet bezig met onze eigen menselijke meningen, ideeën, beschouwingen, gedachten. Of liever: hij houdt zich daar toch eigenlijk wél mee bezig. Maar dan

dat hij die alle **afwijst**. Want hij plaatst ons met zijn vraag vlak voor de levende God. Hij dringt ons er toe, ook als het over de kerk gaat, één en al oor en oog en hart voor Hem te zijn. Hij jaagt ons, ook nu het over de kerk gaat, tot het nemen van een **geloofsbeslissing**. Want alleen zó kunnen we naar zijn „leer” de waarheid Gods omtrent de kerk echt horen en verstaan. Alleen zó kunnen we daaruit en daarnaar leven.

* * *

Precies hetzelfde, maar zo mogelijk nog duidelijker en konkreter, komt op ons af in het **antwoord** dat de catechismus op de zoëven geciteerde vraag geeft.

Als wij, christenen, over de kerk spreken is het tien tegen één zo, dat wij in onze gedachten vóór alles bezig zijn met die bepaalde, bestaande gemeenschappen, verbanden, van mensen welke zich kerk noemen en als zodanig optreden. Zeker, geheel overeenkomstig de belijdenis omschrijven we de kerk keurig als de „vergadering der gelovigen”. Maar bij die woorden denken we toch meestal in de eerste plaats aan in de loop der historie gevormde en zich als kerken aandienende organisaties van gelovige mensen, althans van mensen die zich voor gelovigen uitgeven. Die kerken gaan we voorts van alle kanten bekijken. De eigenaardigheden ervan worden nauwkeurig vastgesteld. Speciaal worden de daarin geconstateerde zonden, gebreken, zwakheden in het volle licht geplaatst. We gaan die kerken ook zorgvuldig met elkaar vergelijken. Dat vergelijken zit ons om zo te zeggen in het bloed! We bepalen daarbij graag de zuiverheidsgraad van de kerken. We spreken van meer en minder „zuivere” kerken. Ook van „onzuivere”. En één kerk is de „meest zuivere”. Dat is zoals van zelf spreekt die waartoe we zelf behoren. We proberen, wikkend en wegend, zo een soort ranglijst van kerken op te stellen. Natuurlijk staat „onze” kerk daarop bovenaan! Ook als we over de eenheid der kerken, over vereniging of hereniging daarvan, wordt gesproken, denken we in de eerste plaats aan de bestaande, concrete kerkelijke instituten. Kerkelijke éénwording is in dit gedachtenkader vóór alles dat deze in één organisatorisch verband worden opgenomen. We overwegen met het oog daarop of tussen die kerken zoveel overeenstemming bestaat, dat er van een vereniging sprake kan zijn. We letten op meer of minder bereidheid tot éénwording enz. enz.

Ja, zo denken en spreken wij, christenen, maar al te vaak over de kerk en de kerken. Zo leven die voor ons. Zo zien we ze. Daaruit blijkt, dat we in ons denken en spreken over de kerk en bij ons handelen daarin — misschien wel ondanks onze hartelijke betuiging van het tegendeel — vóór alles geboeid worden door de aanwijsbare kerkelijke gemeenschappen, de bestaande kerkelijke organisaties en misschien nog wel het meest door de mensen, welke tot die velerlei kerken behoren.

Wat doet nu evenwel de catechismus?

Die pakt de zaak van de kerk radikaal anders aan.

Want als hij gevraagd heeft: „**Wat geloof** gij van de heilige, algemene, christelijke kerk?” wijst hij juist helemaal niet op mensen en op wat mensen doen. Neen, **hij richt onze aandacht vóór alles, ja, feitelijk alléén op de Zone Gods, op de Middelaar Gods en der mensen, de mens Jezus Christus**. En tegelijk wijst hij naar het **werk dat deze voor en in de kerk deed en doet**.

Tegenover de grote massa van de christenen, die als zij zich met de kerk bezighouden onmiddellijk hun aandacht richten op mensen, menselijke activiteiten en menselijke organisaties, roept de catechismus als het ware uit: Mens, denkt er toch aan, als ge de kerk, de ware kerk wilt zien, als ge daartoe wilt behoren en daarin leven, heft dan uw hart en hoofd op tot onze Heer Jezus Christus die in de hemelen is! Om de kerk te kunnen ontdekken moet ge juist beginnen met uw oog van de mensen en wat de mensen doen af te trekken. Niet de mens maar de Heiland moet dan uw hart en hoofd vervullen. Gij moet door Hem gegrepen en met Hem verbonden zijn. Hij moet u geheel in beslag genomen hebben, Hij en zijn werk en zijn Woord. En gij moet geheel en al door Hem geboeid worden, door Hem en zijn werk en woord. Pas als dat geschiedt ontdekt ge de kerk en gaat deze voor u leven. Dan pas ziet ge haar, hoort ge bij haar, kunt ge de

zegen ervan genieten, uw roeping daarin vervullen en in de overwinning die haar geschonken wordt delen.

Het komt dus bij het kennen van de kerk voor alles aan op het gelovige kennen van onze Heer Jezus Christus en van het werk dat Hij voor en in de kerk deed en doet. En daarom willen we ook eerst op Hem letten, op Hem en op zijn arbeid voor de kerk van vroeger en van nu.

* * *

Toen God de mens schiep bekleedde Hij hem met het **ambt**, het ambt van **mens-te-zijn**. Dat ambt betekende een heel zijn persoon, zijn gaven, zijn krachten opeisende opdracht. De opdracht namelijk om voor Gods aangezicht — dat wil zeggen in diens gemeenschap en naar diens wil — in Gods wereld ononderbroken bezig te zijn met wat God geschapen heeft. God gaf immers aan Adam de heerschappij over de vissen der zee, over het gevogelte des hemels, over het vee, over de gehele aarde, over al het gedierte dat op de aarde kruipt. En God riep de met deze heerschappij beklede mens om de aarde te vervullen en haar te onderwerpen. Met het oog daarop, als de aanvang van deze wereldomvattende taak, gaf God aan Adam de opdracht de hof van Eden te bouwen en te bewaren. Dat alles moest Adam en de gehele mensheid die uit hem zou voortkomen doen, levende in het verbond waarin God hen had opgenomen. We kunnen dit alles ook zo zeggen: God riep Adam en in hem de gehele mensheid om altijd en overal, in alle situaties en relaties waarin de hemelse Vader hen plaatste, **God en de naaste lief te hebben**. Dat was de oer-taak van Adam en van het gehele menselijke geslacht.

Van dit alles heeft Adam en in hem de gehele mensheid niets terecht gebracht. Integendeel, Adam heeft het liefdegebod van God overtreden. Hij is Hem ongehoorzaam geworden. Hij heeft het verbond waarin God hem in gemeenschap met Zich deed leven verbroken. Adam heeft zichzelf en al zijn nakomelingen en ook de wereld waarover God hem tot onderkoning had aangesteld verraderlijk Satan in handen gespeeld. Adam, en in hem wij allen, zijn gevallen en hebben daardoor een onmetelijke schuld op ons geladen. Bovendien is Adam ten gevolge van zijn zonde tot in de kern van zijn wezen verdorven geworden. En wij allen evenzo. In plaats van God lief te hebben is het onze „natuur”, onze aard, geworden God en de naaste te haten. En daarom ziet God in toorn op de mensheid neer. Als God ons had gelaten in de situatie waarin we door Adams zonde waren gekomen, zouden we allen zijn ondergegaan in de duisternis van de eeuwige verdoemenis. Wat Adam door zijn **daad** over zich en de zijnen had gehaald, namelijk de dood en het zich krommen onder de tyrannie van de Boze, zou dan hun eeuwig **lot** zijn geworden.

* * *

Maar er is een wonder geschied. Het wonder aller wonderen. In ondoordringelijke liefde tot de verloren mensheid heeft God zijn Zoon, de Christus die komen zou, de „eeuwige” Christus, in deze wereld gezonden. Hij werd waarachtig, echt mens. Hij is voor eeuwig in de mensheid ingegaan. Hij werd vlees van ons vlees en bloed van ons bloed, ons in alles gelijk, uitgenomen de zonde. Hij werd de Mensenzoon, de **nieuwe**, de **laatste Adam**, die evenals de eerste het hoofd der mensheid wezen zou. Als de laatste Adam heeft Christus nu de oer-opdracht van de mensheid, waaraan de eerste Adam ontrouw was geworden, vrijwillig op zich genomen. En Hij heeft die volkomen vervuld. Hij is zijn hemelse Vader in alles gehoorzaam geweest. Hij heeft God en de mensen lief gehad tot het einde.

Maar Jezus Christus nam niet alleen de oertaak der mensheid op zich om die ten einde toe te volbrengen. Toen Hij mens werd boog Hij zich ook onder de **zonde** en de **schuld** van het menselijk geslacht. Naar het diepe woord van Paulus werd Hij, die geen zonde gekend heeft voor ons **tot zonde gemaakt**. Hij heeft om zo te zeggen de éne grote wereldzonde in zich opgenomen. Hij werd één brok ongerechtigheid. En met die zonde laadde Hij tegelijk ook de ene grote wereldschuld op zich: de oneindige schuld van de oneindige zonden. Jezus Christus kwam in de volheid des tijds midden onder de mensen staan, midden in de mensenzee. Daar en toen heeft Hij de zonde der mensheid van haar afgenomen en op zich ge-

legd. En met de zonde de schuld daarvan. Hij heeft die in volle omvang en verschrikking gedragen. Toen is Gods ongehouden toorn, de eeuwige vloek op Hem neergeslagen. Zo zwaar, zo verschrikkelijk als Hij leed nooit één schepsel en zal ook nooit meer één mens lijden. Hij heeft alles doorleden wat in Gods wijld heeal ook maar kón doorleden worden. En zoals een donderwolk in de zomer zich wel met hevige geweld ontladde op de spits van een bliksemafleider hoog in de lucht maar zo — het huis waarop zij werd geplaatst redt van het vernietigende bliksemvuur, zo heeft het oordeel Gods zich ten volle ontladen op onze Heiland aan het kruis, opdat wij in de gloed daarvan niet zouden ondergaan.

Zo heeft Jezus alles **gedaan** wat wij hadden moeten doen, maar waarvan we niets, niets volbrengen. Zo heeft Jezus alles **doorleden** wat wij hadden moeten doorlijden en waar we voor eeuwig onder zouden zijn vergaan. Zo heeft Jezus in zijn arbeid, zijn lijden en sterven de **wet Gods**, het eeuwige gebod van de volmaakte liefde tot God en tot de mensen, volkomen **verzoening** tot stand gebracht tussen God en de gevallen wereld. Aan Gods eisende en straffende gerechtigheid heeft Hij voldaan. Toen Hij uitriep: „Het is volbracht, had Hij alles gedaan wat nodig was om het voor de mensheid in orde te maken met haar hemelse Vader. Door dit alles te doen en te lijden heeft onze Heiland tegelijk aan Satan zonde en dood het recht ontrukkt om over de wereld te heersen. Hij heeft de macht daarvan principieel gebroken.

Zie, dit alles heeft de Christus voor zijn gemeente, zijn kerk, zijn volk gedaan. Alléén om haar en voor haar. Hij kocht zich een gemeente vrij uit de macht van Satan, zonde, dood voor de prijs van zijn kostbaar bloed. Hij verwierf door zijn grote offer het recht om die gemeente nu ook „feitelijk” uit de macht van Satan, zonde en dood los te rukken. En zo legde Christus betalend, het fundament van zijn kerk in zijn verzoenend bloed.

Nadat Christus aan het kruis gestorven en in de hof van Arimathéa begraven was is Hij **opgewekt, opgestaan**, uit de doden.

Zijn Vader **wekte** Hem uit de doden **op**, omdat en nadat Hij alleen, alles had volbracht wat nodig was om de verzoening tussen God en de mensheid tot stand te brengen. Die opwekking van de Heiland was een publieke verklaring van God, dat Jezus' werk door Hem volkomen in orde was bevonden. En dat het offer der verzoening, dat zijn Zoon aan Hem had opgedragen door Hem was aangenomen en daarom ook tot zaligmakend effect zou komen in allen voor wie Christus het aan zijn Vader had gebracht.

Maar de Heiland **stond** ook **op** uit de doden in eigen kracht. Want Satan en de dood konden Hem, de Levensvorst niet „houden”. Door de gehoorzaamheid, die Hij tijdens heel zijn leven, maar vooral ook aan het kruis en onder het oordeel Gods, aan zijn Vader betoonde had Christus beide overwonnen. Hij had hun kracht gebroken. Christus' opkomen uit de dood roept dat als een feestelijke boodschap over heel de wereld en door alle tijden uit.

Als „loon” op zijn grootse arbeid ontvangt de Here Christus bij zijn opstanding ook **alle** macht — alle volmacht, alle zegenschap — **in hemel en op aarde**. Dat wil zeggen: Christus ontvangt van zijn Vader alle macht en kracht die Hij nodig heeft om de verlossing, welke Hij door zijn gehoorzaamheid in prediking, dienst, lijden en dood toen reeds had tot stand gebracht, nu ook tot vol effect te leiden in heel de wereld. Bekleed met die macht gaat Christus de gemeente, wier zonde Hij met zijn bloed had weggewassen en die Hij daardoor ook reeds tot zijn eigendom had gemaakt, nu ook metterdaad verlossen uit de machten van de duisternis om haar zo te maken tot zijn heilige kerk, tot de schare die niemand tellen kan.

De opstanding van onze Heer Jezus Christus is het grote beslissende gebeuren, het keerpunt in de historie der mensheid. Want in die opstanding verschijnt in de verheerlijkte, hemel en aarde beheersende, en zijn gemeente vergaderende Heiland de **nieuwe mens**, ja de **nieuwe wereld** in Gods wijld heeal. De grote definitieve beslissingen zijn nu gevallen. Gods genade in Jezus Christus geopenbaard heeft getriomfeerd over zonde, vloek, dood, Satan. Alles is in beginsel nieuw geworden. Een nieuwe eeuw brak aan. Van nu af zal alle knie in

hemel en op aarde zich voor de Heer der heerlijkheid buigen. Jezus Christus is nu ten volle de Levensvorst die het leven is en het leven geeft.

* * *

Wanneer de opgestane Heiland naar de hemel is gegaan en zich heeft gezet aan de rechterhand van zijn Vader, begint Hij met het grote, heel de wereld omspannende en alle tijden vullende werk van de **vergadering van zijn kerk uit alle volken, natiën en talen**.

Met het oog daarop zendt Hij zijn Geest uit. Deze Jezus, zo predikte Petrus op de grote Pinksterdag, die God heeft opgewekt, die door Gods rechterhand verhoogd is en die de Hem beloofde Geest thans metterdaad van de Vader heeft ontvangen — die heeft dit alles uitgestort wat gij nu ziet en hoort. Deze God zal blijvend in de discipelen van de Heiland wonen om ze in wonderlijke, unieke gemeenschap met Hem, hun Heer en Hoofd, en, in Hem, ook met elkaar saam te binden tot zijn éne, heilige kerk.

De oude heidelberger heeft het werk van Christus dat Hij door zijn Geest verricht om zijn kerk in het leven te roepen en naar de heerlijkheid te stuwen op prachtige wijze getypeerd met de woorden **vergaderen, beschermen en onderhouden**.

Christus **vergadert** zijn kerk. Reeds vóór zijn sterven en opstanding sprak Hij daarvan toen Hij zei: En Ik, zo wanneer Ik van de aarde zal verhoogd zijn — dat wil zeggen: en Ik, wanneer Ik via kruis en graf in de heerlijkheid van mijn Vader zal zijn aangekomen — zal ze allen, allen die de Vader mij gaf, tot mij trekken. Of, zoals er eigenlijk staat: tot mij **slepen**. De verheerlijkte Heiland rukt dag in dag uit hen voor wie Hij leed en stierf uit de macht van Satan, zonde en dood en maakt ze — ook de in hen zelf levende weerstanden brekend — tot leden van zijn lichaam. Hij formeert ze tot zijn éne, heilige, algemene kerk. Christus, zo predikt Paulus, reinigt zijn gemeente zowel van de schuld als van de verdorvenheid der zonde en heiligt haar alzo. Dat wil zeggen: Hij maakt haar los van de vloek der zonde en van deze wereld die in de Boze ligt en wijdt haar toe aan God de Vader en aan diens dienst en lof. Kortom: Christus trekt de zijnen uit de wereld, trekt ze daarna naar zich toe en trekt ze ten slotte op in het eeuwige huis van zijn Vader.

Degenen, die Christus zo uit de nog steeds feitelijk door Satan beheerste wereld losrukt en wegsleept en tot zijn lichaam maakt, **bescherm** Hij nu ook met zijn geweldige „**alle** macht”. De poorten van het dodenrijk kunnen Christus gemeente nooit overweldigen. Gebouwd op het fundament van apostelen en profeten bouwt Christus haar zelf op tot een woonstede Gods. Hij is met de zijnen alle de dagen, tot aan de voleinding der wereld. De Heiland geeft aan de zijnen het eeuwige leven en ze zullen wis en zeker in eeuwigheid niet verloren gaan. Niemand zal ze uit zijn hand roven.

En behalve dat Christus de zijnen vergadert en beschermt, **onderhoudt** Hij ze ook. Zijn gemeente ontvangt van Hem dag in dag uit het „brood des levens” en het „water des heils”. Hij geeft zichzelf aan haar te eten en te drinken. Is Hij niet het levende brood dat uit de hemel is nedergedaald? Zijn vlees is ware spijs. Zijn bloed is ware drank. In woord en sacrament geeft de verhoogde Heiland aan zijn kerk al wat zij nodig heeft. Daarin ontvangen ze de „spijze der ziel”. Uit woord en sacrament leeft de kerk. Want daarin geeft Christus zichzelf met al de schatten en gaven die Hij voor de zijnen verworven heeft. En wie Hem, de eeuwige en hemelse spijs en drank, zo ontvangen en genieten leven tot in eeuwigheid.

Wanneer nu in de catechismus zo gesproken wordt over het vergaderen, beschermen en onderhouden waardoor Christus zijn kerk formeert en naar de voleinding stuwt moet niet dat niet misverstaan. Het is namelijk niet zo, dat deze drie werkzaamheden van onze Heiland drie afzonderlijke, min of meer los van elkaar staande activiteiten van de Zone Gods uitmaken. Daar is geen sprake van. Dat drieërlei werk van Hem is niet anders dan de drieërlei **zijde**, het drieërlei **moment** of **aspect** van dat éne machtige alle tijden vullende en heel de aarde omspannende werk van onze Heer en Koning, waardoor de kerk in het leven wordt geroepen en ten slotte haar volle was-

dom bereikt. In zoverre Christus zijn kerk **vergadert**, beschermt en onderhoudt Hij haar ook. In zoverre Hij zijn kerk **beschermt**, vergadert en onderhoudt Hij haar eveneens. En in zoverre Hij zijn kerk **onderhoudt** is Hij ook vergaderend en beschermend met haar bezig. Vergaderen, beschermen en onderhouden vormen tezamen het drieënige kerkwerk van onze Heer en Heiland, waarmee Hij alle dagen vult van Pinksteren tot de jongste dag.

* * *

Uit alles wat we tot dusver hoorden — en er kan nog veel meer gezegd worden! — blijkt wel overduidelijk, dat Jezus Christus het een en het al van de kerk is. Al is de Heer der heerlijkheid ook onzichtbaar, Hij is altijd met alles wat Hij is en heeft in heel zijn kerk aanwezig. De kerk is wat ze is alleen en uitsluitend, maar tegelijk ook ten volle, door Hem. Zij leeft in ieder opzicht uit Hem. De kerk bestaat niet, ze kan niet bestaan dan alleen door Christus. Hij is haar hoofd, haar koning, haar herder, haar fundament, haar bouwheer, haar wortel, haar leven, haar kracht, haar licht, haar hoop, haar heil — kortom — haar **alles**. Christus heeft zich voor eeuwig onverbreekelijk aan haar verbonden. Christus zonder de kerk — dat betekent: **de wereld voor Satan**. Maar de kerk zonder Christus — dat wil zeggen: **een kapel van de duivel!** Zo innig is de band tussen Christus en zijn kerk, dat onze Heiland en allen die in Hem geloven, dus de gehele kerk, in de bijbel éénmaal zelfs kort en goed met de naam „Christus” worden aangeduid. „Want gelijk het lichaam één is”, zo schreef Paulus, „en vele leden heeft, en al de leden van het lichaam hoe vele ook, één lichaam vormen, zo ook Christus”. Dat wil zeggen: zo staat het er ook met de kerk voor.

Als we dit alles overwegen verwondert het ons niet meer, dat de catechismus als hij over de kerk gaat spreken vóór alles op de Christus wijst. In de geciteerde woorden roept hij ons als het ware toe: Als ge iets van de kerk wilt zien, kennen; als ge tot haar wilt behoren, er metterdaad in leven — zie dan naar Christus, zie alleen op Hem en hoor alleen naar Hem. Dat wil zeggen: Geloof in Hem, leef uit Hem en met Hem en voor Hem. Pas als ge de Christus ziet en in heel uw existentie door Hem gegrepen zijt en beheerst wordt, wordt het ge-

heim van de kerk, van de ware kerk van Christus, voor u ontsluitend en zijt ge ook zelf daarin begrepen. Alleen in zoverre Christus door het geloof ziet, ontdekt ge zijn kerk. Ziet ge Christus niet dan blijft ook het wonder van de kerk voor u verborgen al weet ge nog zoveel van kerkelijke aangelegenheden af en al houdt ge er nog zulke mooie kerkelijke ideeën op na!

Het moet dus onwrikbaar voor ons vast staan: alleen als we door een levend geloof waarlijk de Here Christus zien en kennen, zien en kennen we ook zijn kerk. Alleen als we door een levend geloof werkelijk uit Christus leven, leven we ook in de kerk. Het komt ten aanzien van de kerk voor alles, ja, alleen op het levende, het actuele geloof in de Here Jezus aan. Maar omdat het er met het kennen van de kerk zo voor staat, is het — omgekeerd — ook zo, dat als we door het geloof inderdaad de kerk aanschouwen we ook en tegelijk Christus als haar Heer en Hoofd zien. En evenzo dat we de Here Christus — ook al spreken we nog zo warm, vroom en liefdevol over Hem — toch niet werkelijk, niet echt kennen als zijn kerk, door ons ongelooft, ons verborgen en dus vreemd blijft.

* * *

Wat de catechismus ons zegt over het verband tussen Christus en zijn kerk en over het verband tussen het kennen van Christus en het kennen van de kerk is — dat zullen we nu wel verstaan — vol aangrijpende ernst. Want het zegt, dat een predikant, een ouderling, een diaken, een kerkelijke vergadering, ja, ieder christen alleen dan de kerk ziet, alleen dan iets goeds in en voor de kerk kan doen als ze metterdaad door een levend, een aktueel geloofskontakt in de gemeenschap staan met de verheerlijkte Heiland, als ze metterdaad uit Christus leven en naar zijn wil handelen.

Is dat geloofskontakt er niet, maken ze zich al is het ook maar even uit de greep van Christus los, vertonen ze niet de gestalte van de Heiland, is de „geest” de „gezindheid” van Christus niet in hen, dan is alles wat ze doen in de grond der zaak goddeloos en daarom zonder meer kerkbederf! En dat geschiedt ook al is men in zijn theorie over de kerk voor honderd procent rechtzinnig.

C.V.

Evangelisatieroeping en Pinkstergroepen

II.

5. Na de laatste wereldoorlog is een nieuwe fase ingetreden rondom verschillende figuren, waarover we boven iets hebben opgemerkt. De werfkracht is fantastisch over de hele wereld. Vooral op de verschillende zendingsgebieden. Er is praktisch geen zendings-terrein waar niet een Pinksterzending werkt¹³⁾. Ook in ons land is de werfkracht groot. Uit zogenaamde orthodoxe, hervormde kringen, en uit de kringen van de zogenaamde synodale kerken worden velen tot deze beweging getrokken. Deze getrokkenen zeggen allemaal vrijwel hetzelfde. Zij zeggen: de officiële kerk geeft me niet wat ik nu heb leren kennen. De officiële kerk leeft van een minimum. Dientengevolge zijn wij christenen niet opgewassen tegen de grote en zware vragen waarvoor we in deze tijd gesteld worden. We hebben nu bevonden dat Christus veel meer wil geven dan het minimum dat de kerk geeft, wanneer we ons openstellen voor het ontvangen van de Geestesdoop.

6. Vragen we naar de meeste essentiële punten van de leer van deze beweging dan menen we te moeten noemen: de doop met, of zoals men in deze kringen zelf graag zegt „in” de heilige Geest; de bijzondere gaven van de heilige Geest; de doop op grond van belijdenis en door onderdompeling (dus een ter zijdestellen van de kinderdoop); een bepaalde opvatting omtrent organisatie en leiding der gemeente met het zwaartepunt duidelijk in het subjectieve en individuele; de verwachting van de spoedige wederkomst van Christus; een niet één-mans-bediening in de samenkomsten; nadruk op persoonlijke overgave en bekering; nadruk op veelvuldig gelovig gebed, ook gemeenschappelijk beoefend, op vasten,

offervaardigheid en heiligmaking. U ziet een hele lijst. Er behoren bedenkelijke dingen tot deze lijst zoals de verwerping van de kinderdoop e.a. Het is hier niet de plaats en de tijd om uitvoering en kritisch al deze punten te bespreken. Dit zou op zich zelf een onderwerp voor een referaat zijn.

7. Waar het mij vanmiddag om te doen is, dat is dat deze beweging naast onmiskenbaar sectarische en spiritualistische trekken, tevens bereidheid toont tot zelfkritiek uit en in het licht van de goddelijke openbaring van de heilige Schrift. Uit de geschriften van enkele internationaal vooraanstaande figuren uit deze beweging als Donald Gee en Leonard Steiner, blijkt dit onweerlegbaar. De laatste is van mening dat de Pinksterbeweging zich eigenlijk alleen van de Christelijke kerken onderscheidt door de leer omtrent de doop in de heilige Geest en de gaven van de Geest.

Wij weten en belijden dat de gemeente om gemeente te kunnen zijn de werking van de heilige Geest behoeft. Hij is het, Die het geloof in onze harten werkt, zo dat wij den Here recht kennen en gewillig worden om Hem te dienen en tevens zeker worden van het eeuwige leven¹³⁾. Hij is het Die ons niet langer doet leven naar de eerste beginselen der wereld, zegt de apostel Paulus. Bij deze eerste beginselen der wereld zullen we wel niet moeten denken aan de schepping en aan dat wat er toen was, maar aan de dingen waar de wereldse mensen het eerst naar grijpen¹⁴⁾.

Waar grijpen de mensen het eerst naar in hun moeilijkheden? Is het niet naar religieuze goederen die ze zelf bedenken of die zij door overlevering hebben leren kennen van hun vaders? De heidenen zoeken het in offers, de Joden, die Christus verwierpen zochten het ook in hun offers en wettische leefwijze.

Christenmensen vallen vaak terug in zulk soort zoeken van de eerste beginselen van de wereld. In onze tijden van perfecte organisaties grijpt men naar dit middel van menselijke „planning” om de moeilijkheden op te lossen en de toestanden op aarde te verbeteren in plaats van te vluchten naar de Heiland. Al deze „beginselen” der wereld laten ons in de steek als we echt in de moeite komen. Ze kunnen ons niet helpen. Men grijpt naar de dingen van de aarde en niet naar de Schepper en Onderhouder van de aarde en al wat er op is.

In het Herderlijk schrijven wordt gewezen op de situatie in de Hervormde Kerk als één van de „diepere redenen van de werfkracht van de Pinkstergroepen in ons land”. Over deze situatie wordt niet nader uitgeweid. Wij voor ons denken aan de kringen waar de schriftuurlijke prediking de legalistische denk- en leefwijze niet heeft kunnen overwinnen; aan die kringen die zwaar orthodox worden genoemd of steil calvinistisch, maar die stellig niet de vreugde van het evangelie kennen zoals Calvijn dat heeft gekend. Wij denken aan de zogenaamde midden-orthodoxie met haar vaak slappe prediking.

Er wordt in dit schrijven ook verwezen naar een rapport op last van één der generale synoden van de synodalistische Gereformeerde Kerken uitgebracht over de stand van het geestelijk leven in deze kerken. Volgens het Herderlijk schrijven wordt in dit rapport uitgesproken dat „de kerk lijdt aan gebrek aan de heilige Geest”. Wij vinden dit een rare manier van zeggen. Maar dit daargelaten, de bedoeling begrijpen we wel. De bedoeling is een grote klacht over het huiveringwekkend kerkelijk verval in die kringen^{14a)}.

Maar nu wij?

Wij willen het hebben over de evangelisatieroeping en de Pinkstergroepen. Hebben we nog werfkracht? U weet het antwoord. Wij zijn al lang blij als we onze kinderen bij de kerk kunnen behouden. Als er niet te veel afdwalen. Werven? Daar komen we eigenlijk niet aan toe.

Zijn wij als kerken een zoutend zout? Zijn wij, kerkleden als lichtende sterren aan een donker firmament? Als schijnende lichten temidden van een krom en verdraaid geslacht? Wat mankeert ons? De referent op het congres van het vorig jaar zeide: „Zorg voor de goede verhoudingen onderling in de gemeente (Matth. 5), zorg vooral voor de goede verhouding tot de Heere (Matth. 6). De mensen moeten het kunnen zien.”¹⁵⁾

En dit: „Nog steeds ben ik van overtuiging, dat onze eerste en voornaamste taak gelegen is in dit eerstgenoemde: „Gij zijt het licht der wereld”. Door wat te zijn, te zijn, die we moeten zijn, kunnen en zullen we onze „wereld” als een zout doortrekken als een zuurdeeg. De mensen moeten aan ons kunnen zien, kunnen voelen en op allerlei wijze ondervinden, dat wij de gemeente van de Here Jezus zijn, dat wij Gods uitgekozen, geliefde volk zijn¹⁶⁾. Dat is wel duidelijk, dunkt ons.

Om niet vaag te blijven bij het aanwijzen van enkele zaken waarin bij ons verandering zou dienen te komen, willen we trachten enigszins te concretiseren wat we op het oog hebben. Nadrukkelijk stellen we dat het maar een „pogen” is. Deze dingen zijn moeilijk op zulk een wijze onder woorden te brengen, dat die woorden geen misverstanden in de hand werken. We noemen dan drieërlei met name. De neiging onder ons tot een legalistische of wetticistische levenshouding in de zaken van het kerkelijk leven; de neiging tot theologiseren en ten derde de neiging tot een cerebrale manier van schrijven en spreken. Deze drie hangen nauw samen.

Wat het eerste betreft, vragen we: is bij ons niet overheersend geworden de neiging tot een legalistische houding? Men kan dit waarnemen vrijwel ten aanzien van de behandeling van alle zaken van ons publieke kerkelijke leven. Maanden en jaren achtereen houden kerkelijke vergaderingen zich bezig met kwesties en procedures en met procedures over procedures. En we doen dat met een toewijding die te respecteren is. Een toewijding die religieus gefundeerd is. Wij zijn heilig overtuigd dat we den HEERE er een dienst of vele diensten mee doen. Velen beginnen langzamerhand te beseffen dat we er op deze wijze niet uitkomen. Waarom niet? Omdat deze legalistische houding ons uiteraard in steeds meer splinterige kwesties zal dompelen, waarin wij,

als de HEERE het niet genadig verhoedt, zullen ondergaan op de manier waarop het Jodendom in de volheid van de tijd is ondergegaan, al twistend in een eindeloze strijd over nimmer eindigende splinterige kwesties. Al twistend hebben ze Jezus de Messias verworpen. Twistend waren zij toen de dag aanbrak dat Jeruzalem onderging in de vlammen van het gericht Gods in het jaar 70 na Christus.

Om billijk te zijn moet ik hieraan toevoegen dat deze legalistische houding niet specifiek vrijgemaakt is, maar veeleer een brok van onze gereformeerde erfenis schijnt te zijn. Ook in andere sectoren van wat ik gemakshalve wil noemen, de historische gereformeerde wereld van Nederland, zien we deze houding. In de kringen van de Gereformeerde Bond in de Hervormde Kerk en in de kringen van de Gereformeerde Gemeenten. In deze kringen ziet men deze houding, naar het ons voorkomt niet zozeer in kerkelijke procedures op de voorgrond treden als wel ten aanzien van problemen uit het persoonlijke leven, met name wat betreft de ethische vragen onder anderen betreffende de zondagsheiliging. Ze brengt mee een merkwaardige gespletenheid in het bestaan. Streng, uiterst strenge opvattingen gelden voor de zondagsviering en voor de eredienst, maar buiten de zondag en de eredienst is er van dat strenge vaak niets terug te vinden, slaat het dikwijls om in het tegendeel van streng en strak.¹⁷⁾

Wat het tweede betreft, de neiging tot theologiseren onder ons, merk ik vooraf op om zo mogelijk misverstanden de pas af te snijden, dat ik met de term „theologiseren” niet bedoel laatdunkend te spreken over de beoefening van de wetenschappelijke theologie. Wat ik bedoel is dit, dat onder de invloed van dikwijls befaamde theologen uit vorige eeuwen wij zo aan het discussiëren zijn over theologische vraagstukken en afgeleide kwesties, die natuurlijk allemaal hun belang en betekenis hebben, dat we de grote zaak van het evangelie onder onze theologische problematiek en kwesties zouden begraven als God er ons niet genadig voor zou behoeden.

Laat ik als een voorbeeld uit de laatste tijd mogen verwijzen naar de gesprekken tussen de deputaten van de zijde der Christelijke Gereformeerde Kerken, benoemd voor de eenheid der gereformeerde belijders enerzijds, en onze deputaten voor het gesprek met de Christelijke Gereformeerde Kerken anderzijds. Het voordeel van dit voorbeeld is, dat het niet alleen naar ons, maar ook naar de Christelijke Gereformeerden wijst, die ook een sector zijn van wat ik boven noemde de historische gereformeerde wereld van Nederland, en die niet minder dan wij kenmerkende trekken van deze neiging tot theologiseren vertonen. In deze gesprekken komen vooral de Christelijke Gereformeerden aandragen met onderscheidingen betreffende de „toe-eigening des heils”, over welke onderscheidingen we het precies eens zouden moeten zijn aler van een serieuze roeping tot erkenning van elkaar als gemeenten van de Here Jezus Christus, die de Gereformeerde belijdenisgeschriften als grondslag voor hun leven hebben, sprake zou kunnen zijn. Wij voor ons deel hebben in het contact met de Christelijke Gereformeerde ook behoorlijk ons aandeel geleverd in het theologiseren over de „ware kerk”, op de manier die we kennen: ben je genegen te verenigen met ons? Zo niet dan verbeur je door je weigering het recht op de benaming ware kerk. Onze theologische stelling betreffende het ware kerk zijn wakte bij hen natuurlijk argwaan en op hun beurt zijn zij met hun theologistische onderscheidingen over de toeëigening des heils onze deputaten te lijf gegaan. Dit kan natuurlijk jaren doorgaan. Aan een eind zal het niet komen. Dan aan het eind van wederzijdse vermoeiing. Deze dingen maken op de duur eindeloos moe, omdat ze uitzichtloos zijn.¹⁸⁾

Ten laatste noem ik het onder ons veelvuldig voorkomende gebrek aan spreken over de dienst van de Here in gewone taal. Daarop doelde ik toen ik boven sprak over de neiging in onze preken en periodieken tot het gebruik van een cerebrale manier van zeggen, die aan een buitenstaander de grootste moeiten oplevert¹⁹⁾. Dit is onze tale Kanaans. Laten we ons niet inbeelden dat de oude tale Kanaans alleen maar vreemd was voor de niet ingewijden. Deze neiging tot het cerebrale hangt samen

met de legalistische en theologistische houding. Het is een houding die tendert naar een scheiding van het gewone dagelijkse van het bijzondere kerkelijke (en geestelijke).

Door deze dingen gaan onze gemeenten en ons kerkelijke leven lijden aan **onduidelijkheid**. Het moet duidelijk zijn wie we zijn. En we moeten zijn, die we zijn. Kinderen Gods. Schijnende lichten in een krom en verdraaid geslacht. We moeten zijn wat we zijn: gemeenten van Christus, vervuld van de heilige Geest. Door onze **onduidelijkheid** boeten we in aan werkkracht. Men weet buiten onze kringen veel van ons te vertellen, van onze eigenaardigheden en bijzonderheden, van onze gebreken natuurlijk. Dit is niet erg. Maar dat wij het huisgezin van God op aarde zijn, dat merkt men vaak niet. En dit moet men aan ons zien. Dit is het primaire in onze evangelisatie-roeping. De beweging die zich Pinksterbeweging noemt, herinnert ons ondanks alle fouten en misvattingen die men daar heeft, onweerlegbaar aan deze primaire roeping van de gemeente om vervuld te zijn van de Geest des Heren.

We hebben de belofte, broeders. Een onnoemelijk rijke belofte. Laten we niet trachten te leven bij een „minimum”. Laat ons de Geest niet blussen.

J. Meester

¹²⁾ Idem blz. 21, „Met name is de Pinksterinvloed zeer groot in Italië (waar zij het grootste aantal Protestanten omvat) en vooral ook in Zuid-Amerika. In Chili b.v. behoren van de 750.000 Protestanten er slechts 350.000 tot de zgn. traditionele kerken en 400.000 tot de Pentecostal Church. Voor de gehele wereld schat men het aantal leden van de Pinkstergemeenten op 8 tot 10 miljoen. Dit is geen overweldigend groot aantal, maar men bedenke dat vele leden evangelisten zijn. Men moet de leden niet zozeer tellen als wegen.”

¹³⁾ Vergl. Heid. Catechismus antw. 1 (slot), antw. 21, 53, 86.

¹⁴⁾ Vgl. Gal. 4 : 3 en 9; Coloss. 2 : 8 in de Statenvert. De Nieuwe Vert. heeft „wereldgeesten”. Vgl. Ds. K. Doornbos, Kerkb. v. d. Geref. Kerken in Noord-Holland, 18e Jg, no. 16.

^{14a)} HERD. SCHRIJVEN blz. 10 citeert uit „Rapport stand geestelijk leven, Gen. Synode Utrecht 1959, blz. 27” en plaatst er de aantekening bij, dat bij een revisie van dit rapport de uitdrukking gewijzigd is in „de Heilige Geest wordt veelszins bedroefd en tegengestaan” (blz. 29).

¹⁵⁾ De Kandelaar blz. 10.

¹⁶⁾ Idem blz. 12.

¹⁷⁾ Onder ons kan men deze „gespletenheid” ook vinden. Zo kan men meemaken een uiterst strenge veroordeling van de houding en opvattingen van een broeder op een kerkelijke vergadering, tot in het gebed voor Gods aangezicht toe, waar de betrokken broeder zelf bij aanwezig is. Vlak daarna, na afloop van de beweging zitting, gaat men samen plezierig uit met de voor Gods aangezicht zo net veroordeelde broeder in het midden. Zulk een legalistische houding brengt noodzakelijk mee een leven in twee „werelden”, één van de „leer” en één van het „leven”, terwijl in werkelijkheid leven (met de leer daarbij inbegrepen) één en ongedeeld is.

¹⁸⁾ Als een bekend voorbeeld kan men ook wijzen op het Praeadvies verschenen op last van de Gen. Synode v. d. Geref. Kerken van Sneek-Utrecht 1939-1942.

¹⁹⁾ En niet alleen aan „buitenstaanders”, ook aan vele leden van de gemeente. De gemeente is niet een theologengezelschap. In de Kerkb. v. d. Geref. Kerken in Noord-Holland (18e Jg, no. 17) gaf ds K. Doornbos een voorbeeld van een verdeling van een preek over de prediking van het Koninkrijk der hemelen. 1e de entamatie, 2e de proclamatie, 3e de demonstratie en 4e de glorificatie van die prediking! Met vele voorbeelden te vermeerderen. Ik noem één (willekeurig gekozen) verdeling van een preek over Hand. 6, de zeven mannen die gekozen werden tot de dienst der armen: het requireren van die autarke diaconie, 2 het institueren van die autarke diaconieën 3 het functioneren van die autarke diaconie!

J. M.

Stilte en strijd

Het wezen van de kunst bestaat in transformatie, d.w.z. dat een zeker verschijnsel wordt overgebracht tot een ander verschijnsel. Om een eenvoudig voorbeeld te noemen. Als iemand een boom tekent dan levert hij daarmee in zekere zin een zelfportret. Het verschijnsel mens wordt omgezet in het verschijnsel boom. Ingewikkelder gezegd: het menselijke wordt getransformeerd tot het bomelijke. Wie over dit onderwerp meer zou willen weten moge ik verwijzen naar mijn hoofdstuk „De Boom-test” in „Mensen Testen”, geïllustreerde Salamander 1959, Em. Querido-Amsterdam. Hier is dus sprake van een verbeelding van het menselijke en de vraag of de boom ook in artistiek opzicht geslaagd is valt buiten de psychologie en binnen de wetenschap der schone kunsten. Wanneer echter een kunstenaar een schilderij maakt dan legt hij daarin weliswaar veel van zijn eigen wezen (in keuze van onderwerp, in uitvoering) maar wordt het onderwerp bepaald door het gegevene. Dit geldt voor elke kunstwerk: een schilderij, een muziekstuk, een beeldhouwwerk, een gedicht.

De werkelijkheid van het natuurlijk gegevene wordt getransformeerd tot de tweede werkelijkheid van het kunstzinnig gegevene.

Heel mooi zien wij dat in nevenstaand gedicht van Viruly. Daarin is zelfs sprake van een transformatie in een transformatie.

Ongeveer als op die chocoladebus uit onze jeugd. Op die bus stond een afbeelding van die bus en daarop weer hetzelfde, steeds kleiner uiteraard en in principe zonder einde. Als kind kon je daarover filosoferen: hoeveel bussen zijn er, zo in de trant van: als je een trap op loopt en die trap gaat steeds maar door, waar kom je dan? Op het probleem van de eindeloosheid, de oneindigheid, de onafzienbaarheid hebben reeds griekse filosofen hun hoofd gebroken. Daarover willen we het nu maar niet hebben. Wel over het mooie gedichtje van de schrijvende ex-piloot Viruly.

In de drie eerste strophen wordt de indruk gewekt, dat de vlieger naar Nederland vloog en hier ons landschap aanschouwde. Je ziet hem ergens staan op de duinenrug tussen IJmuiden en Noordwijk, uitzijnde over de laagvlakte der geestgronden. Het is de tijd

van de hooi-oogst, de boeren zijn nu nog extra lang aan het werk om het gedroogde gras tijdig in de schuur te krijgen. In de tweede strofpe herinnert hij op speelse wijze aan het bekende volksliedje van de drie ruitertjes, in de derde wordt een ontroerend beeld opgeroepen van het wijde land in de avondstille. Maar dan, als het gedicht reeds over de helft is, merken we dat de dichter niet de natuur direct aanschouwt maar de getransformeerde natuur in een kunstwerk, in een schilderij. Hij was niet van Amerika naar Holland gevlogen, maar omgekeerd en zag aan de overzijde, in een wereldberoemd museum, een schilderstuk van een oud-hollandse meester. Jan van Goyen (1596-1656), bekend schilder van landschap-

METROPOLITAN MUSEUM NEW YORK

*Ik kwam van ver gevlogen
Over een oceaan,
Toen zag ik hooi op hopen
Aan een stil water staan.*

*Ik zag een scheepje varen,
Drie ruitertjes daarin.
Lang heb ik er staan staren
Naar Haarlem aan de kim.*

*Twee houten molens rustten.
Mijn land lag stil en wijd
Achter zijn lage kusten
Voor alle eeuwigheid.*

*Ze waren laat aan 't hooien.
Geschilderd was dat gras
Door onze Jan van Goyen
Terwijl het oorlog was.*

*Driehonderd jaren later
Zag ik zijn Holland aan;
Drieduizend mijlen water
Ver was ik er vandaan.*

*Maar nooit was ik ons wezen
Van stilte en strijd nabij,
Of verder weg van vreezen
Dan voor dit schilderij.*

A. Viruly

pen en riviergezichten, licht ons de encyclopaedie in. En ginds, in den vreemde, proeft de dichter, door deze kunst, volledig de geest van ons land en volk. Van Goyen schilderde dit landelijke tafereel, in een streek welke door en door hollands is (vertelde Breero ons reeds niet in „De Spaanse Brabander”, dat Haarlem de stad is van onze mooiste meisjes en van het zuiverste nederlands?) en wel ten tijde van onze tachtigjarige vrijheidsstrijd.

Daaraan denkt Viruly en hij ziet een glimp, ja zelfs de essentie van wat onze voorvaders bezielde. Is dit beter te typeren dan met de term „stilte en strijd”? In dit stille landschap zijn de mensen actief. De hooiers volbrengen tot in het late avonduur hun taak en Maurits' soldaten patrouilleren terwille van de veiligheid. Het was de grote tijd waarin ons volk werd bezield door een ideaal, waarin ook wetenschappen en kunsten gingen bloeien, dankzij de zuivere prediking des woords en een daaruit resulterend leven, afgestemd op de aarde die Godes is. De kunstkenner staan verbaasd voor onze kunstwerken uit die gouden eeuw. „Real dutch”, zeggen ze. Inderdaad, het kan niet hollands, dan dit tafereel van Van Goyen, opnieuw opgeroepen door de dichter Viruly in onze zo veel slappere twintigste eeuw. Hij heeft begrepen dat het beste van ons volk streed om de stilte, om de vrede met God en deze is de krachtbron tot het volbrengen van de opgedrongen strijd. Daarvan heeft Viruly — die zelf anti-militarist is, kamer-candidaat voor de P.S.P. — kennelijk veel begrepen. Hij komt zelfs tot een soort religieuze ontroering, de kunst troost hem, geeft hem vrede des harten. Helaas heeft hij niet gezien, dat de kunst geen vrede, geen troost in zichzelf heeft en dat zij hoogstens een symbool daarvan kan zijn.

Het is een merkwaardig gedichtje, een kunstwerk in een kunstwerk. De natuur was inspiratiebron voor Van Goyen, de getransformeerde natuur, die we cultuur noemen, inspireerde Viruly.

En we lezen het, leggen het straks weg, maar houden in onze harten die merkwaardige herinnering aan het samengaan van stilte en strijd, een samengaan dat van alle tijden is, want de vrede wordt gewerkt.

Rotterdam

P. A. Hekstra

BOEKAANKONDIGING

Ambt en Kerkregering bij Sikkel, door Prof. C. Veenhof, verkrijgbaar bij Drukkerij Steenbergen, Slotlaan 220 te Zeist.

Dit boekje bevat een beschrijving van de ideeën van ds J. C. Sikkel (1855-1920) over het ambt en de kerkregering. Wat in de geschriften van ds Sikkel en in de door hem geredigeerde weekbladen over ambt en kerkregering werd geschreven werd in deze studie samengevat. In de inleiding van dit geschriftje leest men o.a. „Vooraf ook heeft hij (Sikkel) zich echter bezig gehouden met de regering der kerk en de in de kerk fungerende ambten. Sikkel was er diep van overtuigd dat er van een Gode welbehagelijk en dus levend en zegend kerkelijk leven geen sprake kon zijn indien in de regering en de ambtelijke dienst der kerk niet alles toeging naar de wil van Christus zoals deze die in de Schrift heeft geopenbaard. Met ontzetting, mag men wel zeggen: verbijstering, en ook met toorn, aanschouwde hij in het Nederlandse Hervormde Kerkgenootschap „de vloek der hiërarchie”. De vrucht daarvan was o.a. een geestelijk volkomen machteloze kerk met daarin een zich in volle vrijheid ontplooiend, kerkverwoestend modernisme. Maar niet minder onderkende Sikkel het dodelijk gevaar van het onkerkelijke individualisme en sectarisme in zijn velerlei vorm. Hij doorzag helder de eigengerechtigheid, de eigengereidheid, de hoogmoed en het wantrouwen die daarvan de oorzaak zijn en tegelijk daardoor gevoed worden. Wat zijn positieve uitzettingen betreft is er tussen Sikkels opvattingen en die van Kuiper grote overeenkomst. Maar hij gaat daarbij toch een eigen weg. Veel meer dan de constructieve Kuiper luistert hij naar de boodschap der Schrift en geeft hij die door.

In het volgende opstel geven we de hoofdlijnen weer van Sikkel's visie op de regering der kerk en de wijze waarop de ambten daar-

in hebben te functioneren. We laten daarbij zoveel mogelijk hem zelf aan het woord komen.”

Na een Inleiding volgen elf hoofdstukken. Ze hebben de volgende opschriften:

1. De kerk heeft een „vorm”; deze bestaat daarin dat zij er de blijken van draagt het eigendom des Heren te zijn.

2. De kerk des Heren kan en mag geen volkskerk zijn.

3. De kerk is alleen kerk als zij kerk van Christus is, dat wil zeggen: als zij in alles uit Hem leeft.

4. De kerk is wat ze is doordat Christus zijn Ambt voor haar en in haar bedient.

5. Christus bedient zijn Ambt voor en in de kerk door de Heilige Geest, door Wie Hij apostelen en profeten roept en bekwaamt om zijn Woord te spreken.

6. Christus maakt bij zijn arbeid voor en in de kerk gebruik van „durende ambten”; deze ambten zijn uitsluitend en alleen „bediening van het Woord”.

7. Over de onderscheidene, uit het apostelambt voortgekomen „durende ambten” in de kerk.

8. Over de ouderlingen die ook arbeiden in het Woord en de leer.

9. Over de ouderlingen die uitsluitend arbeiden in de bewaking, de verzorging en de besturing der kerk.

10. Over de dienst der barmhartigheid van de kerk en het ambt der diakenen.

11. Over het verband waarin de kerken van onze Here Jezus Christus met elkaar moeten leven.

Dit boekje — het telt 104 blz. — is te verkrijgen bij Drukkerij Steenbergen, Slotlaan 220, Zeist, na storting van f 2.50 op diens girorekening No 233117.

PERSSCHOUW

Groningen-Zuid en Artikel 31

In het Kerkblad van de Geref. Kerken in de provincie Utrecht stond deze week het volgende stuk. Het is van de hand van de, onze lezers wel bekende H. C. Smit te Utrecht.

De kerkeraad van Groningen-Zuid heeft zich bij zijn besluit om „zelfstandig in eigen verantwoordelijkheid” ds. A. van der Ziel te schorsen, beroepen op artikel 31 K.O.

Dit artikel is zeer belangrijk. Het is dus de moeite waard na te gaan of dit beroep op artikel 31 (bedoeld is het tweede gedeelte van dit artikel) terecht is geschied.

Wat is de strekking en bedoeling van dit tweede gedeelte van artikel 31?

Het is afkomstig van de synoden van Dordrecht van 3-18 juni 1578 en Middelburg (29 mei 1581 e.v.). De laatste synode verbeterde de redactie van Dordrecht als volgt: „Ende tghene door de meeste stemmen goet gevonden is, sal voor vast ende bondich gehouden werden”. Zij voegde daar zelve aan toe: „tenzij dat het beproeven werde te strijden teghen het Woord Gods ofte teghen de artychelen in onsen generalen synode besloten, so langhe als deselve door gheen ander generale synode verandert zijn”.

De inhoud van dit artikel is in de loop der jaren onveranderd gebleven.

Het is niet mogelijk om alle vragen die rondom dit gedeelte van artikel 31 zijn gerezen te bespreken. Vast staat in ieder geval wel, dat het hier gaat over de rechtskracht en de draagwijdte van beslissingen van kerkelijke vergaderingen.

Dan wordt vooreerst uitgesproken dat de meerderheid bindt. Uit het slot van het artikel en uit de geschiedenis van de tot standkoming van dit artikel blijkt vervolgens dat men hier vooral op het oog heeft de binding van de beslissingen van de „meerdere” vergaderingen voor de „mindere”. De samenvoeging te Middelburg in één artikel van twee afzonderlijke artikelen te Dordrecht wijst in die richting.

Echter nu komt het „tenzij” van 1581 dat men voor zichzelf bewezen acht — en ook op zich neemt dit bewijs ten overstaan van de beslissende vergadering te leveren — dat de genomen besluiten strijden met het Woord Gods of de kerkenordening!

Dit „tenzij” komt tegemoet aan de gewetensnood van de „bezwaarden” en geeft een recht om zich te kanten tegen beslissingen die niet overeenkomen met het kerkelijk akkoord voor het samenleven.

Soms zegt men dat het hier gaat om de „rechtsbevoegdheid” de „zelfstandigheid” van de plaatselijke kerken. Dit artikel zou dan een gebrekkige tautologie van artikel 1 (nu 85) der K.O. zijn.

Nu is het de vraag of de situatie in Groningen-Zuid zó was, dat dit artikel toepasselijk was.

De schorsingsprocedure van een dienaar des Woords in artikel 79 K.O. heeft méér dan een aspect.

O.m. regelt het de rechtspositie van de dienaren des Woords. Hun rechtspositie steunt op het bepaalde in de beroepingsbrief, het ondertekeningsformulier voor de dienaren des Woords en de kerkenordening. We bepalen ons nu verder tot de kerkenordening. In artikel 79 belooft de kerkeraad aan de dienaar des Woords dat hij hem niet anders dan op de in artikel 79 juncto artikel 80 genoemde of analoge gronden en op de voorgeschreven wijze d.w.z. samen met andere kerkeraden zal ontslaan (schorsen, afzetten).

Artikel 79 omringt de dienaar des Woords met waarborgen voor een rechtvaardige behandeling.

In het civiele recht zouden we spreken van „ontslagrecht”.

Reeds te Wezel in 1568 hielden de kerken zich met dit „ontslagrecht” bezig.

De zin van artikel 79 is duidelijk. Het is niet alleen het weren van misverstand, subjectivisme en „lichtvaardigheid” (Wezel), het zorgen voor de grootst mogelijke zorgvuldigheid, het voldoende vaststaan van de feiten onder twee of drie getuigen (kerkeraden) enz., maar ook de erkenning van het feit, dat schorsingen en afzettingen alle kerkelijke gemeenschap hebben aangegaan. Deze besluiten moeten daarom rusten op een bredere verantwoordelijkheid dan die van één kerkeraad, zo besliste Wezel reeds in 1568.

Het voorgaande gaat zich nu toespitsen op de volgende vragen:

Is het de bedoeling, de strekking van artikel 31 ook, dat een plechtig aangegane rechtsbetrekking tussen de kerkeraad en de dienaar des Woords éénzijdig door de kerkeraad gewijzigd kan worden en hij de gehele ontslagprocedure „ter zijde” mag stellen.

Vervolgens: In artikel 79 kent de kerkeraad, door de ondertekening van de kerkenordening, vrijwillig, in de ontslagprocedure van een dienaar des Woords, de kerkeraad van de naastgelegen gemeente, de Classe, de Deputaten van de Particuliere Synode invloed, zeggenschap, mede beslissingsrecht toe!

Dit alles niet alleen om het grote gewicht van deze beslissingen, maar ook omdat die kerkeraad erkent, dat de kerken met wie zij in één kerkverband samenleeft rechten hebben, die zij door hun representanten uitoefenen!

Alweer: Kan het de bedoeling zijn van artikel 31 dat de kerkeraad „zelfstandig in eigen verantwoordelijkheid” deze erkende en toegezegde rechten vernietigt?

Is hier gewetensnood? Werden de kerkeraad beslissingen opgelegd strijdig met Gods Woord? Is er strijdigheid met de kerkenordening?

Dit laatste kan al niet want Groningen-Zuid handelt nu zelve in fragrante strijd met de kerkenordening.

Artikel 31 maakt elke beslissing van de „meeste stemmen” appellabel aan de kerkenordening”, maar Groningen-Zuid keert zich in naam van artikel 31 tegen de kerkenordening zelf. De kerkeraad toetst niet zijn beslissing aan de norm van de kerkenordening, maar verheft zijn beslissing tot norm en de kerkenordening tot object van onderzoek.

Indien de wijze waarop Groningen-Zuid artikel 31 K.O. hanteert juist zou zijn, dringt zich de vraag aan ons op, of het hebben van een kerkenordening nog wel enige zin heeft.

Daarom kan het antwoord op de gestelde vragen niet moeilijk zijn. Het kan nimmer de bedoeling van artikel 31 K.O. zijn dat het in artikel 79 aan de dienaren des Woords en aan de zusterkerken gegeven woord zo maar verbroken wordt.

Het beroep op artikel 31 K.O. van Groningen-Zuid moet dus afgewezen worden en dan resteert van haar beslissing niets anders dan een vergrijp jegens haar dienaar des Woords en de zusterkerken!

Maar als dan een kerkeraad ten volle overtuigd is en blijft dat zijn dienaar des Woords „schorsingswaardig” is en de kerkeraad der naastgelegen gemeente, de Classe, de Deputaten der Particuliere Synode de gevraagde medewerking weigeren om te schorsen of af te zetten, wat dan? Zo stelt de kerkeraad van Groningen-Zuid blijkbaar de zaak — of dit inderdaad het geval is blijft onbesproken, de bewijzen leverde Groningen-Zuid blijkbaar niet ter vergadering van de Classe.

Dn moet die kerkeraad, indien hij niet in het oordeel van de meerdere vergaderingen kan berusten, de weg van artikel 31 K.O. eerste gedeelte gaan en blijven gaan tot de generale synode toe, maar artikel 79 niet schenden!

Eerst dan, als de generale synode zijn appél afwijst, kan de kerkeraad „zelfstandig” optreden onder „eigen verantwoordelijkheid”, d.w.z. met opzegging van het kerkverband. En dat mag alléén wanneer duidelijk gebleken zou zijn dat de kerken met wie men in het kerkverband samenleeft, zodanig gedefformeerd zijn, dat het verder samenleven met die kerken tot zonde strekt!

Laten we echter niet spelen met vuur!

Het is goed dat br. Smit dit aspekt van de schorsing van ds Van der Ziel belicht.

Want daarbij is inderdaad ook de rechtspositie der predikanten in geding.

C. V.

„Verontrust”

Er zijn veel „verontrusten” in wat men wel noemt „de Gereformeerde Gezindte”.

Verontrusten over wat er in de kerken geschiedt.

Verontrusten over de gang van zaken in de politiek.

Verontrusten over de ontwikkeling der dingen bij het Christelijk Onderwijs.

Het volgende artikel vond ik in „De School met de Bijbel, Orgaan van de Vereniging van Christelijke Onderwijzers”. Dat is van de Vereniging welke werd opgericht toen de grote vereniging van Chr. onderwijzers zich niet duidelijk tegen „de doorbraak” verzette.

„We hebben onze „verontrusten” op kerkelijk gebied, op het politieke erf en nu duiken ze ook op het terrein van de school.

Volgens mij is er reden om ongerust te zijn. Eigenlijk komt die ongerustheid, dat ontrust-zijn op genoemde levenssterreinen, voort uit één en dezelfde wortel. Het is de angst voor het vreemden van de oude waarheden, het langzaam losweken van de massa van hetgeen God in Zijn Woord gebiedt, wat noodwendig leiden moet tot een zekere ontkerstening. Zover is het gelukkig nog niet! De massa gaat nog ter kerke, doet nog wat aan Christelijke politiek en zendt de kinderen nog naar de Christelijke school, 't zij de lagere, 't zij de middelbare. Maar... hoe lang nog?

De kerk dreigt te verstikken in uitwendigheden. Het lijkt wel of het alleen maar om de sfeer gaat. Het is al liturgie, wat de klok slaat en men vergeet, dat het Woord, hier het gepredikte Woord, het accent moet hebben.

De „eenheids”-ziekte heeft sommige theologen zo aangetast, dat er beweerd wordt, dat de eenheid meer is dan de waarheid. Is het dan een wonder dat er verontrusten komen?

Op het politieke erf is het niet veel beter en bij ons onderwijs vreet de „doorbraakgedachte” steeds verder en bedreigt datgene, dat ons dierbaarder moest zijn dan ons leven.

Enige dagen geleden dan hoorde ik een paar namen noemen van vooraanstaande mensen in onze kringen, mensen die leiding willen en moeten geven in het politieke en sociale leven, die zonder blikken of blozen hun kinderen naar de openbare school sturen en de Christelijke school in hun buurt voorbij lopen. Deze mensen behoren zelfs tot de Gereformeerde gezindte.

Als je dat hoort, wrijf je je ogen toch even uit en vraag je jezelf af: wat is er loos? Is die Christelijke school niet goed?

Eigenlijk zou dit nog geen reden mogen zijn ze te negeren! Is de openbare school dan zo veranderd, dat men de kinderen gevoelig aan haar kan toevertrouwen? Deze laatste vraag stellen is ze tegelijk beantwoorden. Hij, die geen vreemde is op het terrein van het onderwijs, weet wel beter. Nog zit de „neutraliteit” daar op de troon, nog is de openbare school een humanistische instelling. En kan een oprecht Christen-ouder zijn kind, het dierbaarste wat hij heeft, daar heen zenden?

Hebben onze vaders een fata morgana nagejaagd? Is de tachtigjarige schoolstrijd niets anders geweest dan een gevecht tegen windmolens? Of was en is de Christelijke school alleen bestemd voor Jan van de straat, voor de gewone man? Of... zou het misschien zo zijn... is het kind uit de hogere kringen immuun voor het gif van het humanisme?

We weten wel beter. Allen zijn we in zonde ontvangen en geboren, en zijn we in gevaar dieper in de zonde weg te zinken en verder van God af te zwerven.

Het kind heeft zijn Heiland zo nodig.

„Laat de kinderen tot Mij komen”, zei onze Heiland niet voor niets. Dit is m.i. een gebod en daarom mogen we onze kleinen niet naar de neutrale school sturen, waar niet over Jezus gesproken mag worden als de Heiland der wereld, de Heer van al het geschapene, voor Wie alle knie zich buigen moet. Op geestelijk gebied is de neutraliteit de dood. Ons voorgelacht wist dat. Zo zei de voorzitter van het Patrimonium bij de aanbidding van het volkspetitionnement (1878): „Sire, teken de nieuwe schoolwet niet. We zijn niet rijk aan aardse goederen en kunnen straks onze kinderen weinig nalaten en als U, door het tekenen van het nieuwe wetsontwerp, hen ook nog de hemel onthoudt, zijn ze de ellendigste mensen in Uw land”.

Het gaat bij ons onderwijs en onze opvoeding om de eeuwige dingen. Wij moeten met onze kinderen bij Jezus schuilen. Dat beloofden we de Here toch ook bij de doop? En die belofte, die doopbelofte, is voor de aanzienlijken onder ons even zwaar als voor de gewone mensen.

Van andere zijde vernam ik, dat in een nieuwe wijk van een onzer grote steden een pas gestichte school tegen september rekende op min-

stens tachtig nieuwe leerlingen. Die verwachting hing niet in de lucht, maar scheen een realiteit, daar de kleuterschool in haar hoogste klassen ruim tachtig kinderen uit Christelijke gezinnen telde. Nu blijkt, dat die nieuwe school blij mag zijn, als ze een klasje kan vormen van goed vijf en twintig nieuwe leerlingen.

Al de anderen zijn ingeschreven op de openbare scholen in de omtrek. De ouders willen geen isolement, maar zoeken in de geest van de „doorbraak” één school voor allen. Men mag niet enghartig zijn. We moeten breder en wijder zien. Er moet, zo zegt men, een eind komen aan die zelfverzekerdheid van de Christen. Die zelfverzekerdheid stoot zich af en is niets dan hoogmoed. We mogen ons niet verheffen boven onze medemens, al willen die van God niet weten. De verdeeldheid moet wijken voor de eenheid. Dat zal ons sterker maken. Bovendien moeten we de moed hebben midden in de wereld te gaan staan om te getuigen en zo anderen te winnen. Nu stoten we de mensen uit de wereld af. Ook mogen we onze kinderen onze geestelijke overtuiging niet opdringen; dat is een dwang, die niet bij deze tijd past. Ze moeten later zelf kiezen, of ze God willen dienen of niet.

Vind je dit niet erg? Verbaast het je nog, als ik beweere, dat het terreinverlies van ons Christelijk onderwijs groter is, dan men weet?

Men wil midden in de wereld staan om te getuigen en daarom zendt men zijn kinderen naar de openbare school, waar van Jezus, als de Heiland ook van kinderen, niet gesproken mag worden, waar het onderwijs en de opvoeding doordrenkt zijn van het humanisme. Ze wagen er hun kinderen aan, want dat deze niet getuigen kunnen, spreekt vanzelf. Het getuigen van henzelf is ook zelfbedrog. Ze leven met andersdenkenden in werkplaatsen, op kantoren en waar niet al en wat hoor je van getuigen van God en van Jezus Christus? En wat komt er van dat getuigen onder elkaar als ouders, die hun kleinen op de openbare school hebben terecht? Doen ze dat op z.g. ouderavonden? Want andere samenkomsten van ouders worden niet gehouden. En op die ouderavonden krijgt men geen kans, want daar komt men alleen om te kijken naar de spelletjes en toneelvoorstellingen der kinderen.

Waar getuigen ze dan? Ik weet het niet en ben zo vrij te veronderstellen, dat dit nergens en nooit gebeurt. Dat spreken over geestelijke dingen is een illusie.

Is het waar, dat wij in zekere zin het isolement zoeken om ons boven anderen te verheffen? Wie dit beweert, kent het ware Christen-zijn niet. Het ware kind Gods weet veel te goed, dat het niets van zichzelf heeft, om zich maar ergens op te kunnen verheffen. Het is bij hem alles genade. Wat heeft een mens, dat hij niet van God ontvangen heeft?

Als er van hoogmoed sprake is, is dat juist te vinden bij degenen, die de dienst van God niet willen. Ze zien de Christenen als achterlijken, die niet met hun tijd mee kunnen. Het is ook een leugen, dat wij de andersdenkenden afstoten. De kerk zoekt de verlorenen door evangelisatie, door de kerkdeuren zo wijd mogelijk open te zetten, door straatprediking en radio en televisie.

Ook de school met de Bijbel staat voor allen open. Als we een zeker isolement zoeken, hetzij in het kerkverband of in het Christelijk organisatieleven, is dat om elkaar te steunen in het zoeken van de dienst van God, omdat we weten, dat de zonde en de wereld zo sterk trekken en onze natuur zwak is. Als we dit isolement zoeken, is dat om te sterker naar buiten te kunnen optreden, om in de wereld te staan en te getuigen. Wij verachten de andersdenkenden niet, maar zoeken ze om ze bij Hem te brengen. Die alleen recht op hen heeft.

Wonderlijk doet hun mening mij aan, als ze zeggen, hun kinderen niet naar een Christelijke school te sturen, geen Christelijke opvoeding te geven, omdat men hen in staat moet stellen straks zelf te kiezen. Ik dacht, dat een vader en moeder het allerbeste voor hun kinderen zoeken. En als die ouders nu zelf weten, dat er een eeuwige gelukzaligheid en ook een eeuwige rampzaligheid is, wanneer ze zelf het goede, het gelukzalige gevonden hebben, is het niet te begrijpen, dat ze dit hun kinderen niet proberen mee te geven, zover ze er zelf iets aan doen kunnen. Vreemd steekt tegen dit afstand-nemen af het dwingen om de kinderen in dit aardse leven een richting te doen kiezen, die hun niet ligt. De kinderen zullen dit of dat leren, want daarmee zullen ze straks een mooie baan en een goede boterham hebben. Het is toch de plicht van liefhebbende ouders het beste voor hun kinderen te zoeken?

Wat een verdwazing! Wat een voor-de-gehouderij! En bovendien, hoe zullen deze kinderen straks kunnen kiezen, als ze volgegaten zijn met humanistische ideeën en van God en Zijn Woord niets of weinig afweten? Daarbij komt, dat die ouders ernstig in gebreke blijven tegenover hun God. Die van hen eist, de kinderen op te voeden in Zijn vreze, van Hem en Zijn daden te spreken thuis en op de weg, in de morgen en op de avond.

Ook zij stonden eens met hun kind voor het doopvont en legden de belofte af, dit kind op te voeden en te doen opvoeden en onderwijzen in al hetgeen, dat nodig is om God recht te kennen en te dienen.

Er zijn ouders, die menen hun kinderen zelf wel de geestelijke vorming te kunnen bijbrengen; daarvoor hebben ze geen onderwijzers of leraars nodig. Wat een zelfbedrog! Wat komt er van de huiselijke vorming terecht? Vader heeft druk zijn werk en moeders handen hebben nooit rust. 's Avonds zijn ze moe of moeten ze naar de radio en televisie luisteren en kijken en kunnen zelfs hun kinderen niet eens helpen bij hun moeilijkheden. Op de vrije zaterdag moeten ze uit, om dan op de zondag uit te slapen, want die vrije zaterdag heeft voor de dienst van God nog weinig voordelen gebracht.

Maar met dat al ziet het er voor ons Christelijk onderwijs niet rooskleurig uit. Er moet meer gebeden worden. De beginselen van de Christelijke school moeten weer gaan leven onder ons volk. De schoolstrijd moet groter plaats gaan innemen in ons geschiedenisonderwijs. De meesten van ons weten er weinig of niets van af en daardoor verflauwt de liefde.

Het doet mij tegenwoordig ook eigenaardig aan, dat er in de kerken zo weinig meer voor onze scholen gebeden wordt. Vroeger werd elke zondag het Christelijk onderwijs in al zijn geleidingen voor de troon van God gebracht. Wanneer gebeurt dat heden nog? Is het dan een wonder dat het Christelijk onderwijs onder ons niet meer zo leeft, niet meer zo'n belangrijke plaats in ons leven inneemt?

Laten we God bidden, dat het anders mag worden, maar laat het bij bidden alleen niet blijven. Spreek ervan, overal en altijd, waar je de kans krijgt. En God zegene je pogingen.

J. C. K.

Letten de ouders wel op het onderwijs dat aan hun kinderen gegeven wordt?

Letten ze wel op de ontwikkeling of, beter gezegd: de **ontarding** van heel veel christelijke lagere en middelbare scholen?

Zijn ze overtuigd, weten ze zeker dat hun kinderen onderwezen worden in de „voorzeide leer”?

C. V.

Over „Eindhoven”

Nog steeds is de stroom van reacties op wat door de Chr. Geref. Kerk en de Geref. Kerk van Eindhoven werd besloten niet ten einde. In het „Kontaktblad” van de Geref. Kerk van Eindhoven vonden we de volgende correspondentie.

Als reactie op ons „Getuigenis” kwam een brief binnen van de Gereformeerde Kerk van Berkel en Rodenrijs, die — in tegenstelling met de instemmende brieven, die reeds in het Kontaktblad werden gepubliceerd — een meer kritisch geluid laat horen. Dit schrijven is ter kerkeraadsvergadering besproken en dezer dagen is het antwoord van onze kerkeraad verzonden. We laten nu eerst de brief van Berkel en Rodenrijs volgen. Direct daarna het antwoordschrijven van Eindhoven. De correspondentie spreekt wel voor zichzelf.

Berkel en Rodenrijs, 2 mei 1963

Aan de Raad der Ger. Kerk
p/a De Eerw. Heer H. W. Godschalk
Eindhoven

Weleerw. en Eerw. broeders,

Dat wij met een bijzondere belangstelling kennis namen van het door u ook aan ons gezonden „Getuigenis” van 15 februari 1963, moge blijken reeds uit het feit, dat wij gaarne daarop willen reageren.

Wij verstaan Uw dankbaarheid en vreugde, waarvan U ons in kennis stelt, wanneer wij aanmerken de moeilijkheden in de jaren durende moeitvolle samensprekingen, over datgene wat thans werd bereikt, het „vurig verlangen om als zonen van één huis als broeders te samen te wonen”. Wij vertrouwen U ook, wanneer U van dit vurig verlangen oordeelt, dat dit van de Heere is geschied en dat het wonderlijk is in uwe ogen, met verwijzing naar Psalm 118 : 23.

Doch juist op dit punt bestaat bij ons gegronde vrees. Wil U niet slechts heden, doch ook in de toekomst dit kunnen volhouden, dat dit van de HEERE geschied is, dan dienen wij wél te onderscheiden tussen twee gewichtige zaken, t.w. het vurig verlangen om als broeders van één huis samen wonen, én de uitvoering van dit verlangen. Indien U met de uitvoering van dit rechtmatig verlangen reeds zijt begonnen en ook van deze uitvoering verklaart, dat deze van de HEERE geschied is, dan kunt U van die weg nooit meer terug. Ook niet, wanneer — onverhoopt, maar niettemin mogelijk — de Christelijke Gereformeerde Kerken in haar samenlevingsverbanden zich niet kunnen vinden in de besluiten die U heeft genomen. Wij hebben weliswaar opgemerkt, dat U spreekt van het „interimskarakter” van al uw maatregelen, die U zelf ook kwalificeert als „voorlopig”, maar dit voorlopigheidskarakter laat zich niet verdragen met Psalm 118-23.

Wij zouden het derhalve voorzigtiger gevonden hebben en in overeenstemming met het karakter van de posities der plaatselijke kerken in de beide kerkverbanden, wanneer U gewacht had met de uitvoering van die maatregelen, welke U ziet als de consequenties van Uw rechtmatig verlangen. U heeft ons niet kunnen overtuigen, dat er geen grond is voor de vrees, dat uiteraard onbedoeld — de weg naar een nieuwe kerkformatie wordt gebaad vanwege het bovengenoemde niet-meer-terug-kunnen.

Wij hebben U in kennis gesteld van bovenstaande, uit hartelijke belangstelling voor deze zo gewichtige aangelegenheid, en bovendien om U in overweging te geven af te zien van de uitvoering van Uw maatregelen, in ieder geval totdat in de Chr. Geref. Kerken de noodzakelijke klaarheid is gebleken in bondige besluiten harer Generale Synode. Wat de Geref. Kerken aangaat, is deze noodzakelijke klaarheid reeds uitgesproken in de betreffende uitspraken der Synodes gehouden te Kampen in 1951 en Assen 1961.

U wilt wel zo vriendelijk zijn, de Raad der Chr. Geref. Kerk in de plaats Uwer inwoning in kennis te stellen van dit schrijven?

Inmiddels, met heilbede en broedergroeten, namens de Raad der Geref. Kerk te Berkel ca.

Praeses: Scriba:
P. Lok. W. Sonneveld.

3 juli 1963

H. Wè Godschalk
Heggenranklaan 33

Aan de Raad van de Gereformeerde Kerk te Berkel en Rodenrijs.

Weleerwaarde en Eerwaarde Heren en Broeders,

Wij hebben met blijdschap kennis genomen van uw brief van 2 mei j.l., waaruit blijkt, dat u zich met hartelijke belangstelling hebt verdiept in het door ons — samen met de Raad van de Christelijke Gereformeerde Kerk alhier verzonden getuigenis.

In uw schrijven uit u de vrees, dat de door ons genomen, welbekende, besluiten, niet voorzichtig zijn geweest, omdat wij — nu we uitspraken, dat de tot stand gekomen eenheid van de HERE is geschied — van deze weg nooit meer terug kunnen.

Tevens vreest u, dat onze kerken deze consequentie niet volledig hebben aanvaard, getuige het feit, dat ze spraken van het „interkarakter” van de genomen maatregelen. U merkt op, dat deze voorlopigheid zich niet verdraagt met psalm 118-23.

Onze raad stelt er prijs op, duidelijk te verklaren, dat zowel de Christelijke Gereformeerde kerkeraad als de onze, meer dan eenmaal duidelijk hebben uitgesproken, dat wij inderdaad van deze weg nimmer zullen kunnen terugkeren. We erkennen immers dat het de HERE is, die ons deze eenheid schenkt en we belijden, dat het een daad van gehoorzaamheid is, waarmee we deze eenheid aanvaardden.

De wederzijdse aanvaarding is dan ook niet voorlopig geschied, maar definitief. Slechts de uitvoering van deze aanvaarding draagt een interimskarakter. Dit interim wordt noodzakelijk, doordat beide kerkeraden van oordeel zijn, dat ze ieder een eigen taak houden binnen het eigen kerkverband, totdat (mogelijk na een lange tijd van gebed en gesprek) OF de landelijke eenheid zal zijn verkregen, OF (wat genadig verhoede), bij één van beide kerkverbanden een zo duidelijke ongehoorzaamheid aan het bevel tot eenheid aan het licht zou treden, dat iedere kerk zich zou bezondigen, die lid bleef van dit verband.

Wij verzekeren u, dat beide kerkeraden alhier elke independentistische weg (als: het stichten van een nieuw kerkverband, het vestigen van z.g. vrije kerken, het voorbarig loslaten van eigen kerkverband) beslist afwijzen.

Wij hebben slechts gemeend gehoorzaam te moeten aanvaarden, wat de HERE ons zo nadrukkelijk en reeds zo lang aanbood, in het geloof, dat HIJ — duidelijk zal doen zien, waar HIJ in de toekomst Zijn kerk zal vergaderen.

Om deze reden kunnen en mogen wij niet voldoen aan uw verzoek om de uitvoering van de nomen besluiten op te schorten.

Met heilbede en broedergroet,
(G. v. d. Brink, pr.)
(H. W. Godschalk, scr.)

In dit antwoord-schrijven van de Geref. Kerk van Eindhoven wordt de kern van de kwestie waarom het hier geldt duidelijk gesteld. Als Christus door de overmacht van zijn Geest en Woord zijn kinderen bijeenrijft mag en kan niemand ze weer uit elkaar jagen.

C. V.

INGEZONDEN

SOCIETAS STUDIOSORUM REFORMATIUM

Nu voor vele afgestudeerde Middelbare scholieren de tijd aanbreekt, dat zij zich voor de

eerste maal zullen laten inschrijven aan één van de Universiteiten of Hogescholen in ons land, is het misschien goed iets te zeggen over het studentenleven.

Wanneer U gaat studeren in een wellicht voor U nog vreemde stad, dan komt U terecht tussen mensen met een volledig andere levensinstelling dan de Uwe. Dat zal bij U vele vragen opwerpen. Daarom is het van het grootste belang, dat U juist in Uw studententijd Uw Christen-zijn bewust beleeft. U zult in Uw studententijd Christus zijn plaats moeten toekennen. Dit kunt U doen in samenwerking met anderen.

De Societas Studiosorum Reformatium, de gemeenschap van gereformeerde studenten, wil zich in al haar activiteiten laten richten door Gods Woord. Zij heeft als haar doelstelling omschreven, haar verenigingsleven mede dienstbaar te stellen aan een vorming van haar leden tot academici, die tot navolging van Christus en tot het getuigen van Hem, in al hun levensuitingen bereid zijn. Zij poogt als zodanig te voorzien in alle behoeften, die een protestants-christelijk student behoort te hebben. Vorming van allerlei aard en gezelligheid — waartoe iedere afdeling van de landelijke S.S.R. een eigen Societeit heeft — ziet zij als haar taak. Dit alles wil zij echter laten plaats vinden in het licht van Christus, wiens heerschappij ook in het studentenleven ten volle tot zijn recht moet komen.

Adressen voor inlichtingen en data, waarop de novitiaten beginnen, zijn als volgt:

- Amsterdam : 12 sept. 20.00 uur ter Societeit Pylades, Leidsegracht 108.
- Leiden : 9 sept. 9.00 uur v.m. ter Societeit, Hogewoerd 108.
- Utrecht : 5 sept. 16.00 uur ter Societeit, Bemuurde Weerd W.Z. 3.
- Delft : 2 sept. 17.00 uur ter Societeit „De Koornbeurs”, Voldersgracht 1.
- Groningen : 6 sept. 20.00 uur ter Societeit P.N.Y.X., Oosterstraat 44.
- Rotterdam : 11 sept. 15.30 uur ter Societeit „Koinoonia”, Mauritsweg 29.
- Wageningen : 10 sept. 10.00 uur v.m. ter Societeit, SELA, Heerenstraat 4.
- Eindhoven : 4 sept. 17.00 uur ter Societeit, Stratumsedijk 95.
- C.S.R. Delft : 2 sept. 19.00 uur in „Conventum”, van der Mastenstraat 11.

H. Oudhof, h.t. Unie-Praeses der S.S.R.

GEREFORMEERD STUDENTENLEVEN IN LEIDEN

In Leiden bestaat een Verband van Gereformeerde Studenten, dat openstaat voor alle studenten uit onze Kerken.

Met het oog op de feitelijke situatie, dat onze studenten lid zijn van verschillende studentenverenigingen probeert men met het Verband een studie- en contactvereniging voor alle vrijgemaakte studenten te vormen.

Het is zaak dat ieder Geref. student uit onze Kerken zich hierbij aansluit.

Er wordt in dit Verband gesproken over voor alle vrijgemaakte studenten belangrijke zaken en men kan zo steun en aansluiting bij elkaar vinden.

We verzoeken de lezers ons ook de adressen door te geven van studenten, die dit vermoedelijk niet lezen.

Inlichtingen tijdens de eerstejaarsdagen in Leiden op woensdag 4 september van 2-4 uur bij de Abactis van het Verband: H. F. van der Land, Bilderdijkstraat 1, Leiden.

Inl. ook bij J. Scheffer, Karel Doormanlaan 13, Oegstgeest. Tel. 01710-52614.

V.G.S. „HENDRIK DE COCK”

Aan hen die dit jaar in Groningen gaan studeren, wordt medegedeeld, dat het novitiat van de V.G.S. „Hendrik de Cock” begint op zaterdag 7 september a.s.

Aanmelding voor deelneming aan het novitiat is mogelijk tijdens de oriënteringsdagen van 5-6 uur n.m. ter societeit „Ballard”, Agricolastr. 31, en verder vóór 5 september bij:

Mej. E. W. de Wal, Prof. Rankestraat 51a, Groningen;
vac.-adres: Fred. Hendriklaan 19, Ermelo.
H. G. Geertsema, Gorechtkade 114 b, Groningen.

In verband met het tijdens het novitiat te houden werkkamp is spoedige aanmelding gewenst.

KERKNIEUWS

Beroepen te Harlingen: (bij accl.) J. Bomhof te Marknesse.

Bedum nam nieuwe kerk in gebruik. Donderdagavond 22 augustus j.l. nam de gemeente van Bedum haar nieuwe kerkgebouw in gebruik. De voorzitter van de bouwcommissie, br. Tamminga, releveerde de voorgeschiedenis van de bouw, terwijl de plaatselijke predikant Ds. H. J. de Vries in zijn toespraak een nadere toelichting

gaf van de naam, die men voor de nieuwe kerk had gekozen, nl. „Martyria”-kerk (d.w.z. „getuigenis”-kerk). Ook werd het woord gevoerd door architect Veldkamp, wethouder Blaak, Ds W. G. de Vries (namens de classis) en Ds H. Mostert (namens de drie genabuurde kerken) en door de oud-predikanten van Bedum Ds G. A. Hoekstra en Ds G. Spijker. Voorts werden allerlei geschenken aangeboden voor de aankleding en verfraaiing van het 700 zitplaatsen tellende kerkgebouw.

ADRESSEN:

Ane-Gramsbergen (Ov.): A. Mulder, Kalkwijk 10, De Krim (Ov.), is niet telefonisch te bereiken.

NAAR EEN EIGEN TEHUIS

Ten dele

is en blijft alles wat hier op aarde wordt gedaan, Dit geldt ook voor de arbeid der Stichting. Maar toch hebben wij te streven naar de volmaaktheid. Hieronder valt ook het tehuis. Zonder dit voelen degenen, die er dagelijks mee te maken hebben zich vleugellam.

Het werk blijft toenemen. De laatste maanden in een haast verontrustend tempo. Dit is niet de nood van de Stichting alleen. Het is de nood van allen. Het gaat iedereen aan. Wij willen helpen, doch doordat er geen tehuis, geen **eigen tehuis**, is waarop we kunnen terugvallen, zijn we gedwongen ons werk onvolledig te verrichten.

Het zou op slag eenvoudiger worden wanneer we niet genoodzaakt waren met alle mogelijke inrichtingen samen te werken. Het komt voor, dat we op één dag een synodaal gereformeerde, hervormde en een z.g. neutrale inrichting moeten bezoeken. Elk werkt vanuit een eigen levensbeschouwing. Met de praktijk ervan kunnen wij niet altijd instemmen. Toch verkeren we in de onmogelijkheid kritiek te leveren. We moeten al blij zijn, dat men bereid is ook voor onze kinderen een plaats in te ruimen. We hebben immers zelf niets te bieden! En dan te weten dat het aantal kinderen, dat door de Kinderrechter in een tehuis of inrichting wordt geplaatst zal toenemen.

Van het „ten dele” waaronder vandaag moet worden gewerkt, moeten wij spoedig worden bevrijd. „Wij”, dat is niet de Stichting alleen, doch dat zijn de ouders, de kerkleden en de kerken met elkaar.

Velen

deden reeds mee aan de actie. Er kan nog meer worden gedaan. Er zijn nog kerken, welke tot heden nog niets of maar heel weinig deden.

De wil is er!

Leest U maar!

Van een werkstudent ontvingen wij f 30,— of 10% van het door hem in zijn vakantie verdiende loon. Een logeetje van 14 jaar overhandigde ons f 5,—. Nee, de jeugd blijft niet achter. In Havelte werd een jeugdcongres gehouden. De gehouden collecte voor het tehuis bracht f 50,— op.

Een collecte werd ook gehouden door de deelnemers aan de jeugdreis naar Kaub. De jongens en meisjes kwamen tot een bedrag van f 25,35. De reis werd georganiseerd door de G.R.V. Onder de hoede van dezelfde reisvereniging genoten anderen van een vakantie naar Diekirch. Deze vakantiegangers verrasten ons met een bedrag van f 57,63.

Ter gelegenheid van een bruiloft werd f 45,01 en f 10,— ontvangen. Verder doen wij een greep: N.N. giro 8 f 10,—; N.N. f 10,—; van Heleentje f 10,— en van Elizabeth f 5,—. Een gedicht ging vergezeld van f 12,50, vanwege de vele pons-gaatjes in de kaart kon het helaas door ons niet worden gelezen.

Ieder onze dank!

Onze belangstelling gaat weer uit naar de volgende verantwoording.

Verantwoording:

Ontvangen van 1-1 tot 29-7-'63 f 79.921,25
Ontvangen van 29-7 tot 12-8:
van kerken f 3.698,72
van particulieren „ 706,08

„ 4.404,80

Ontvangen van 1-1 tot 12-8-'63: f 84.326,05

Collecten en giften ontvangen wij gaarne op postrekening nr. 52325 t.n.v. Stichting Gereformeerde Kinderbescherming, Beatrixlaan 37, Ede.

Drukkerij Steenberg

ZEIST - TELEFOON 03404 - 12452

Periodieken

Boekwerken

Handeldrukwerk